ЗЭДЭЛНЭЛ ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮГЭНҮҮД НИЛ МҮРЭН ДЭЭГҮҮР

АНТИБИОТИГУУДАЙ, ЭМ ДОМОЙ ЗАВОДТО Н. С. ХРУЩЕВ ХҮРЭБЭ

...Р, майн 12. (ТАСС). Каир ...ай антибиотигуудай болон ...ой шэнэ заводто Н. С. Хру- ...эрээнтэй суг ябалсаһан хү- ...майн 12-ой үглөөгүүр ошо- ...байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ ...лгада үгтэһэн энэ завод ...ухала эм домуудые буйлуу- ...ргадаг юм. Тус предприяти ...кэ Союзай экономическа ...техническэ туһаламжатай- ...баригдаһан байна.

...дань дайраддаһан бүхы һуу- ...арнуудай олон түмэн хүн ...Н. С. Хрущевые, президент ...ые, тэдэнтэй суг ябалсаһан ...ые хани халуунаар угта- ...айгаа.

...Р-та революциин болоһон- ...ойшонхи үе соо фармацев- ...кэ промышленностиин яма- ...хүдэлһэндэ зорюулагдаһан ...кэ заводые хараһанайнь ...эр нээгдэһэн байна. Н. С. ...вой ерэһэндэ зорюулагда- ...заводой хүдэлмэришэд болон ...элтэдэй митинг болоо. Энэ ...г дээрэ ОАР-ай элүүрые ...алгын министр Мухандес ...хэлээ.

...най заводые барилсагшад ...энэ заводтоо хүдэлжэ бай- ...Эртэ урдын хоёр арадай ...хэ хүтэлбэрилэгшэдэй уул- ...н боложо байһанда тэдэнэр омогорхоно гээд Мухандес мэдүүл- һэн байна. Эдэ хоёр хүтэлбэри- лэгшэд хүн түрэлтэнэй зол жар- галай тулада бүхы ажал ябуул- гаяа зорюулна, империализмын бүхы түхэл маягуудта, үзэгдэл- нүүдтэ эсэргүү, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгада, дайнда, ядерна зэбсэгтэ эсэргүү тэмсэлые тол- гойлно, арадуудай бэеэ даанхай байдалые, тэдэнэй өөһэдыгөө то- дорхойлхо эрхые хүндэлхэ гол ёһонуудта, харилсан туһалалсал- гада, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байлгада, арсалдаата асуудал- нуудые заналта хэнгүйгөөр, хүсэ хэрэглэнгүйгөөр амгалан ёһоор гуримшуулгада үндэһэлһэн ха- рилсаануудые уласуудай хооронд- до тогтоодог болоһон байна.

Танай хүрэһэн энэ завод эм дом гаргадаг Африкадахи, мүн Дүтын Зүүн зүгтэхи түрүүшын завод болоно. Энэ заводой мүнөө байһан газарта урдань хооһон та- ла байһан юм гээд министр саа- шань хэлээ.

Энэ томо проект зохёожо, бэе- лүүлгэдэ манай совет ханинар өөрынгөө туһа нэмэри оруулалса- һан байна. Тэдэнэр зоригжолтой- гоор, үүсхэл эдэбхитэйгээр хү- дэлдэг байгаа. Энэнь манай ара- дуудай хоорондохи харилсаанай хани халуун, аха дүү ёһоной шэн- жэтэй байһанай тэмдэг боложо үгэнэ. Танай хараһан эдэ тү- рүүшын цехүүд араб болон совет хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй гурбан жэлэй турша соо тон һайн холбоо барисаатайгаар ажаллаһа- най үрэ дүн болоно.

Эб найрамдалай, арадуудай хоорондоо энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхын түлөө тэмсэлшэ, хүн түрэлтэниие дэбжэлтэ хүгжэлтэ тээшэ хүтэлэн жо- лоододог вождь, колониализм болон мүлжэлгэдэ эсэргүү эгээн лэ хатуужалтай тэмсэлшэ, та- ниие, энэ комбинадта хүдэлжэ байһан бүхы хүнүүдэй зүгһөө амаршалхыемни зүбшөөгыт гээд Мухандес үгынгөө түгэсхэлдэ Н. С. Хрущевто хандан мэдүүлээ.

Удаань ОАР-ай президент На- сер үгэ хэлээ.

Хүндэ зорюулан шэнэ ажабай- дал байгуулхын тулада арадуу- дай хоорондо тогтоогдоһон үрэ ехэтэ холбоо барисаанай үльгэр жэшээе манай орондо байха үедөө хараха арга танда олгохые хүсэһэн байгаабди гээд Н. С. Хрущевто хандан Насер хэлээ.

Энэ комбинадые научна талаарнь хаража үзэбэл, Ази болон Афри- кадахи иимэ түхэлэй тон томо предприяти болоно. Араб болон совет хүнүүдэй хамтын оролдол- тын ашаар энэ проект бэелүү- лэгдээ. Эндэ 1700 эрэгтэй, эмэг- тэй египедэйхид—эрдэмтэд бо- лон хүдэлмэришэд ажаллана. Тэ- дэндэ 70 совет эрдэмтэд болон хүдэлмэришэд туһалдаг юм. Энэ барилга араб болон совет хүнүү- дэй харилсаа холбооной, тэдэнэй хамтын ажал болон дүй дүршэ- лэй жэшээ боложо үгэнэ.

Египетско-советскэ харилсаа холбоое бидэнэр амаршалнабди, амгалан байдалда алба хэдэг эр- дэм наукые, ажалша арадай зо- хёон байгуулхы дура хүсэлые амаршалнабди, араб болон совет эрдэмтэдые, хүдэлмэришэдые амаршалнабди. Тэдэнэр шэнэ бай- дал зохёон байгуулжа байһан ёһотойл эрхим хүнүүд болоно.

Митингын түгэсэхын урда тээ, сугларагшадта хандан Н. С. Хрущев үгэ хэлээ. Эм дом үйлэд- бэрилэн гаргадаг танай заводые бидэнэр угаа ехэ һонирхолтой- гоор хараабди. Энэ хадаа Дүтын болон Дунда Зүүн зүгтэ, Афри- када иимэ түхэлэй тон томо пред- прияти болоно. Энэ заводые фар- мацевтическэ городок гэжэ египет арад нэрлэхэ яһала эрхэтэй бай- на. ОАР-ай фармацевтическэ про- мышленностиин үндэһэ һуури боложо үгэһэн энэ завод угаа ехэ удха шанартай. Урда тээнь хилын саанаһаа үнэтэй сэнтэй- гээр худалдажа абтадаг байһан олон шухала эм домууд танай ороной түүхэдэ анха түрүүн эндэ буйлуулан гаргагдадаг болоһон байна.

Эб найрамдалай түлөө, буу зэбсэг бүгэдэ нииитээрээ хураахын түлөө бидэнэр тэмсэнэбди. Буу зэбсэг, хүн зониие хюдаха бу- сад оньһото түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилхэеэ болихо шухала гэ- һэн үнэн зүб тобшолол элдэб оронуудай хүнүүдэй хэдэг боло- хын тулада саашадаашье орол- долгоёо һуларуулхагүйбди гээд Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглээ. Бүхы гүрэнүүдэй хүсэлэл орол- долгын амгалан ёһоной хэрэгүүд- тэ, тусхайлбал, хүниие усадха- хын тулада бэшэ, харин тэдэнэй наһа ута болгохын, бэеынь элүү- рые бэхижүүлхын тулада хэрэг- лэгдэхэ тиимэ «зэбсэгүүдые», тиимэ «һомо хэрэгсэлнүүдые» гаргаха хэрэгтэ зорюулагдахыень бидэнэр хүсэнэбди. Эгээл иимэ зүйлнүүдые танай завод үйлэдбэ- рилэн гаргадаг байна.

Энэ заводой баригдаһан ушар хадаа орон дотор элүүрые хам- гаалха хэрэг һайжаруулгада, һүүлэй үе хүрэтэр олониитэ арад зондо зоболон ушаруулжа, олон мянган зониие үхүүлдэг үбшэ хамшагые усадхаха хэрэгтэ та- най республикын правительствын ехэ анхарал хандуулдаг байһые гэршэлжэ үгэнэ.

Совет ороной элүүрые хамгаал- гын амжалтанууд тухай Н. С. Хрущев саашань хэлээ.

Элүүрые хамгаалгын талаар Советскэ Союз угаа ехэ амжалта- нуудые туйлаа, тэрээниинь ма- най дайсадшье мэдэрхэ баатай болонхой гээд бидэнэр омогорхол- тойгоор хэлэжэ шадаха байнабди гэжэ тэрэ заагаа.

Арадай байдалай улам һайжар- һанай, элүүрые хамгаалгын та- лаар Советскэ правительствын абаһан хэмжээ ябуулгануудай ашаар орон дотор хүн зоной үб- шэлхэ, үхэхэ ябадал ехээр хоро- һон байна. Үнгэрэгшэ зуун жэ- лэй эсэс багай үеэр хүнүүд дунда зэргээр 32 наһа хүрэдэг байгаа һаа, мүнөө 70 хүрэтэр наһа на- һалдаг болоо.

Советскэ Союзда врачнуудай тоо түргэнөөр олон болоо: хэрбээ революциин урда тээхи Россида бүхы дээрээ оройдоол 23 мянган врач бии байгаа һаа, мүнөө тэдэ- нэй тоо 445 мянга хүрэтэр нэмэ- һэн байна. Дунда зэргээр 500 хүн бүхэндэ нэгэ врач хүртэнэ.

Совет арад дүй дүршэлөө ха- нинартаа дуратайгаар дамжуулан үгэдэг.

Танай заводто египет хүдэлмэ- ришэдэй, инженер, технигүүдэй, совет мэргэжэлтэдэй суг хүдэл- жэ байхыень хараабди. Совет мэргэжэлтэд өөһэдынгөө дүй дүр- шэлые дамжуулан үгэнэ. Совет болон египет хүдэлмэришэдэй, ма- най бүхы арадуудай хоорондохи хани барисаанай, аха дүү ёһо- ной холбооной һалбаран хүгжэжэ байхые үнэн зүрхэнһөө бидэнэр хүсэнэбди гэбэ. Н. С. Хрущев.

Эндэ хэгдэжэ байһан юумые харахадаа би сэдьхэлээ хүдэлгэн баясааб гээд Н. С. Хрущев саа- шань хэлэһэн байна. Экономикые хүгжөөхэ, арадай байдал улам һайжаруулха гээшэ эгээн лэ шу- хала хэрэг болоно. Колонизатор- нууд болон империалистнуудые хэдышье ехээр хараажа болохо байна. Зүгөөр гансахан лэ ха- раалһаа империализм, колониа- лизм үгы болохогүй. Имагтал экономико, культура болон нау- кые дэбжээхэ гээшэ колониальна богоолшолго болон дарлалтаһаа сүлөөрһэн арадуудай илалта туй- лаха эшэ үндэһэн болоно.

ОАР-ай үмэнэ табигдажа бай- һан зорилгонууд Совет орондо яһала мэдээжэ гээд Н. С. Хру- щев саашань хэлээ. Манай арад социалис общество бүри ба- га юумэһээ, бүри бэрхэтэй эрхэ байдалда эхилһэн юм гээд тэрэ мэдүүлээ. Мүнөө саг хубилаа. Бэеэ даанхай байдалаа бэхи- жүүлхын түлөө тэмсэхэдээ, та- най орон хани барисаата арадуу- дайнгаа зүгһөө дэмжэлгэ абажа шадаха байна.

Хани халуун угталгын түлөө Н. С. Хрущев үшөө дахин ха- луун баясхалан хүргөө.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 113 (10481) | 1964 оной майн 14, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Москваһаа мэдээсэнэ

Н. С. Хрущев, президент Насер Асуан ошобо

...ИР, майн 13. (ТАСС-ай корр.). Нил мүрэниие ...да зорюулагдажа болохо ...ёһололдо хабаадалсахын СССР-эй Министрнүүдэй ...ай Түрүүлэгшэ Н. С. ...ев, ОАР-ай президент ...ь Абдель Насер Асуан ...ёо Каирһаа мүнөөдэр үг- ...й 8 часта самолёдто һуу- ...раа. Советскэ делегациин ...уд, ОАР-ай вице-презе- ...эр, премьер-министр Али ... тэдэнтэй хамта ошол-

...ондо хани ёһоор ...шалхаяа мордобо

...оной парламентын уряа- ...СССР-эй Верховно Сове- ...Национальностьнуудай Со- ...депутат, СССР-эй Ми- ...нүүдэй Соведэй Түрүүлэг- ...Нэгэдэхи орлогшо А. И. ...ын түрүүтэй СССР-эй Вер- ...Соведэй делегаци хани ...аяншалхаяа майн 12-то ...һаа Токио мордобо.

...СР-эй Верховно Соведэй ...й Соведэй болон Нацио- ...стьнуудай Соведэй депу- ...д З. Т. Мердюк, В. Е. Чер- ..., Б. Е. Бутома, Д. П. Го- ..., А. К. Черный, Л. А. Ме- ...ев, А. Д. Нутэтэгрынэ, ...Джапаридзе, Н. Е. Ми- ...ченко, Н. В. Сотников ...һээ делегаци бүридэнэ. ...д А. Н. Косыгин, М. А. ..., СССР-эй Верховно Со- ...Президиумэй Түрүүлэг- ...орлогшонор Н. Х. Арутю- ...Н. Г. Игнатов болон бусад ...вска аэродром дээрэһээ ...ниие мордохуулаа.

...алэй болон радиогой тү- ...шадтэ зорюулан А. И. ...ын ниидэхынгээ урда тээ ...гэ хээ. Японд хани ...аяншалхаяа СССР-эй ...вно Соведэй хоёр палатын ...олон депутадууд мордо- ...Бүри нягта һайн холбоо ...а тогтоохын тулада Япо- ...парламентаринууд маана- ...үүлээр Советскэ Союзда ...гэжэ А. И. Микоян мэ- ...

...етскэ Союзай болон Япо- ...хоорондохи харилсаан гэм- ...һайнаар хүгжэжэ байнхай. ...скэ парламентска делега- ...Японд аяншалга хоёр ...й хоорондохи хүршэ ха- ...а саашадань һайжаруулха ...тэ туһа нэмэри болохо гэ- ...бидэнэр найданабди гээд ...Микоян онсолон тэмдэг-

...ердохёо Япон орохомни ...А. И. Микоян мэдүүлээ. ...арад, мүн орон тухай ехэ ...бодол түрэһэнөө би мар- ...б гээд тэрэ хэлээ.

Автономито республикануудай ...урналистнууд дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэнэ

...ЗАНЬ, майн 12. (ТАСС- ...орр.). Россин Федерациин ...мито республикануудай ...үүдэй редакторнуудай ...-семинар мүнөөдэр эн- ...лоо. Республиканска газе- ...удай нэгэдэмэл редакци- ...й хүдэлмэриин дүй дүр- ...алан абалсаха гээшэ зүб- ...зорилгонь болоно. Иимэ ...нуудай байгуулагдаһаар ...ага үлүүтэй саг үнгэрөө. ...едакцинууд тус бүридөө ...азетэ—национальна бо- ...од хэлэнүүд дээрэ—гар- ...юм.

...етская Татария» болон ...листик Татарстан» гэжэ ...үүдэй редактор Ш. Хам- ...ол элидхэл хэһэн байна. ...едакцинуудые нэгэдүүл- ...шар промышленна болон ...ажахын үйлэдбэриин, ...на хүдэлмэриин, куль- ...байгуулалтын шухалын ...а асуудалнуудые харуул- ...шар редакцинуудай ажал ...ада һайнаар нүлөөлөө ...тэрэ онсолон тэмдэглээ.

ТАРИЛГАЯА ЯМАР БОЛЗОРТО ДҮҮРГЭХЭ ҺЭМТА, ТЭРЭ САГАА АЛДАЖА БОЛОХОГҮЙ

Амжалта туйлагдангүй яахаб

Ороохо тарянай баян ургаса абахаар шиидэһэн Мухар-Шэбэ- рэй управлениин «Дружба» кол- хоз энэ жэлдэ 7200 гектарта эртын тарилга хэхэ түсэбтэй. Ха- барай тарилга эмхитэйгээр ябуу- лагдажа, түсэбэй 68 процент бэелүүлэгдэнхэй. Тарилга дээ- рэ бүхыдөө 6 тракторна бригада хүдэлнэ. Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр тэдэнэй дундаһаа Роман Романович Гнеушевэй хүтэлбэ- рилдэг бригада түрүү зэргэдэ ябана. Эндэхид 760 га газарта шэниисэ хэрээһэлүүлэн тарижа, түсэбөө 70 шахуу процент бэе- лүүлбэ.

• Хабарай тарилга механизатор- нуудай оролдосотойгоор ажалла- даг дээрэһээ эмхитэйгээр ябана. Бидэнэр эндэ байхадаа Елань ша- дар зорижо, Никита Измайловай хүтэлбэрилдэг агрегадай дэртэдэ ерээд байнабди. Эндэ тракторист- нууд Михаил Торобцев, Иннокен- тий Лизунов, сеялкэшэд Михаил Богидаев, Прокопий Синицын гэгшэд ажалладаг. Эдэнэр 11 хо- ног соо 600 гаран гектарта шэ- ниисэ таряа гэхэ гү, али үдэртэ 60 гектар хүрэтэр тарилга хээ.

— Тарилгын шанар хэр һайн бэ,— гэжэ колхозой агро- ном Яков Конечныхһээ асууха- да:

— Яһала һайн, газарнай гүн- зэгыгөөр элдүүрилэгдэнэ. Үрэ- жэл ехэтэй газартаа гектар бү- риин 220 килограмм хүрэтэр үрэ- һэ таринабди,—гэжэ хэлэнэ.

Игэжэ хөөрэлдэһөөр байтар- най нүхэр Измайловай агрегат полиин захада гаража ерэнэ. Ха- барай һалхинда хүрилшэһэн ша- райтай, хүдэр бэетэй хүн сеялкэ- һээ буугаад хажуудамнай ерэбэ.

— Энэ жэлдэ хабарнай орой ерэжэ, тарилгаяа нёдондонойхи- һоо арбаад үдэрөөр хожомдожо эхилээбди. Хэды тиимэшье һаань, шадал хүсэеэ мэдүүлэн ажаллажал байнабди. Эртын та- рилгые богони болзорто дүүргэ- хын хойноһоо оролдонобди. һүү- лэй хоёр хоногто 140-өөд гектар шэниисэ таригдаа,—гэжэ Ни- кита Измайлов хөөрэнэ.

Тиимэл даа. Эртын тарилгые дары дүүргэхын тулада механи- затор бүхэн трактор, машинануу- даа бүтээсэтэйгээр ашаглажа байна ха юм. Нүхэр Измайловай хажуудахана тракторист Геннадий Богидаев «МТЗ» түхэлэй трак- тораар тарилга хэнэ. Зарим үдэртэ 30 гектар тарилга хэ- жэ, нормоёо 180—190 процент дүүргэнэ.

...Поли дээрэһээ Жалга гэжэ газарта байдаг 2-дохи бригадын полевой стан оробобди. Эндэ Чойжол Очировай агрегат 200- гаад га болохо участогта тарилга хэжэ дүүргээд, машинаяа шалга- ха, тоһодохонь харагдаба. Меха- низаторнууд Василий Васильев, Очир Аюшеев гэгшэд тус агре- гадта ажаллана. Эдэнэр тарилга дээрэ, мүн газар хахалалгадашье ябахадаа даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Майн 11-нэй үдэр Ва- силий Васильев һүниин хахалал- гада гаража, 8 га нормын орондо 15 гектар газар хахалжа, эгээл ехэ амжалта туйлаа. Харин Очир Аюшеевынь энэ үдэр 60 гектар хүрэтэр тарилга хэһэн байгаа. Эдэнэр ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэжэ, нүхэдэйнгөө дунда шалгарна.

Игэжэ ара-хэрээтынхид эр- тын тарилгые богонихон болзор- то үнгэргэхын тулада шармайн оролдоно.

Ц. БАБУШЕЕВ,
манай тусхай корр.

ЧАС, МИНУТАШЬЕ ТАҺАРНАГҮЙ

Саяан уулын хормой — Түн- хэн нютагтамнай хабарай тарил- га түлэг дундаа. Энэ харюусалга- тай хаһые богонихон хугасаа соо дүүргэхэ, тарилгын агрегадуу- дые час, минуташье таһалдуу- лангүйгөөр ажаллаха зорилго «Восточные Саяны» колхозой ме- ханизаторнууд урдаа табинхай.

Колхозой механизаторнууд ха- барай тарилгые бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Трактор, машинануудынь шанартайгаар заһабарилагдаһан байна. Энэ хабар эртын борнойл- го эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ, 1500 гектар газарта аммиагтай уһан оруулагдаа.

Тус колхоз хамта 3550 гектар- та ороoһото ургамалнуудые тари- жа, га бүриин дунда зэргээр 12,5 центнер ургаса абахаар хараа- лаа. Механизаторнууд эршэ хү- сэеэ зангидажа, 500 гаран гек- тарта эртын тарилга хэгдээд байна. Ажал дээрэ шалгарагшад олон. Талын отделениин тракто- рист И. Сороковиков тарилгын газарта аммиагай уһа оруулжа, газарые үрэжэлтэй болгожо бай- даг. Үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, Зүүн Саяандаа суурхаба. Тракторист- нууд нүхэд Цыбиков, Быковский. Воронин гэгшэдэй сеялкэнүүдэй агрегадууд халаан соогоо тус тустаа 50—60 гектарта шэнии- сэ тарина.

Социалис мүрысоон үдэрһөө үдэртэ эршэдэжэ, артелиин меха- низаторнууд эртын тарилгые 7— 8 үдэртэ дүүргэхээр хараалан- хай. Колхозой правлени, партий- на организаци механизаторнуу- дые ажалдань урмашуулхын ту- лада хэмжээ абаа.

С. АРДУЕВ.

АЖАЛАЙ ДҮРШЭЛ— АРАДАЙ БАЯЛИГ

Арадай баялиг! Алта мүнгэн, эд хэрэгсэл, хогшол зөөри гэ- һэн ойлгомжо энээн тухай нэн түрүүн түрэдэг. Энэшье зүб ааб даа. Түрэл орон дотороо совет арадай байгуулһан бүхы һайн һайхан юумэн, тэрэ тоодо социалис зөөри манай хамтын баялиг гээшэ. Тиигэбэшье энэ баялигые бии болгоһон, арьбад- хан хүгжөөдэг үшөө нэгэ сэгнэ- шэгүй ехэ баялиг бии. Энэ юуб гэхэдэ, ажалша зоной ажалай түрүү дүй дүршэл, онол арга мүн болоно.

Манай ажалшадай түрүү дүй дүршэл— арадай баялиг мүн. Энээниие согсолжо, олоной ша- дабари болгохо хэрэг ажахыгаа эрхилхэ хуулиин хүсэтэй зан- шал болохо ёһотой гэжэ парти- мнай һургадаг. КПСС-эй ЦК- гай үдэр бүриин анхарал орол- долгоор мүнөө суута Светлич- ный, Первицкиин болон ороной бусад «алтан гартай» хүнүүдэй ажалай баян дүршэл олон мил- лион совет хүнүүдэй, мүн ма- найшье республикын хүдөөгэй ажалшадай мэргэжэл шадабари боложо, ажахыгаа саашадань хүгжөөлгэдэмнай алба хэжэ байна.

Түрүү дүй дүршэлөөр баян хүнүүдэйнгээ нэрэ солые саа- шадань дурдаха болоо һаа, Бу- ряад орондомнайшье олоор ол- дохол. Кукурузашад Кондра- тюков, Жанаев, хонишод Дор- жиева, Цыремпилова, тугалшан Литвинцева, һаалишан Дашие- ва, механизатор Челночков, овощ ургуулагша Левенко, мүн ондоошье олон нэрэнүүдые дурдажа болоно. Эдэ нүхэдүүд- най хэжэ байһан ажалдаа дүр- шэн мэргэжэжэ, онол оншыень олохоһоо гадна, шэнэ онол арга нэбтэрүүлжэ, ажалайнгаа бүтээсые улам ехэ болгодог юм.

Хэрбээ эдэ нүхэдэй олоһон ажалай түрүү арга дүрые бого- нихон болзорто олоной шадаба- ри болгобол, ажахын ямар ехэ амжалта бүхы дээрээ туйлагда- ха байһыень ойлгожо ядахаар бэшэл.

Теэд энэмнай нэгэ гарһаа абаад, нүгөө гарта барюулхаар ямар нэгэн эд хэрэгсэл бэшэ. Түрүү дүй дүршэлые бэдэрхэ, олохо, элирүүлхэ хэрэгтэй. Тии- мэ ямар арга бииб гэбэл, со- циалис мүрысөөн, тэрэнэй үрэ дүнгүүд болоно. Мүрысөөнэй удха шанар тухай хэлээдшье яалай, харин тэрэ хадаа ажа- лайнгаа арга дүрые нарижуу- лан һайжаруулхаар ажалша хүн бүхэниие хододоо урмашуулжа, зоригжуулжа байдагыень заа- бол дурдалтай. Имагтал мүры- сөөн, тэмсэл соогуур лэ шэнэ юумэн түрэдэг, мүндэлдэг, ажа- лай халуун ульһан сооһоо шэнэ онол арга гарадаг ха юм.

Энэ ушар хадаа социалис мү- рысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ анха- ралтайгаар хандахыень партий- на организацинуудта, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ онсо шуха- ла һануулга болохо байна. Юуб гэхэдэ, мүрысөөндэ ёһо тэды- гээр хандаха ябадал үшөөл үзэгдэһөөр. Мүрысөөнэй үрэ дүнгүүдые олондо дуулгаха гэ- һэн онсо удха шанартай зааба- ри олон ушарта мартагдадаг, үгышье һаа, гансал ээлһэн һуури, хооһон тоо харуулха, ехэдээ һаа, үрэгүй шашалдаа дэлгээхэ ушар бии. Зүгөөр ямар аргаар ажалай ехэ бүтээсэ туй- лагдааб, шэнэ һонин ямар онол арга хэрэглэгдээб, тэрэниие хайшан гэжэ олон зоной шада- бари болгохоб гэжэ тон багаар хэлсэдэг, хэлсэһэнээ бэелүүлхэ талаар бүришье бага оролдолго гаргагдадаг байна. Зарим ажа- хынуудай гээгдэлдэ oроһоной шалтагаан энэл гээшэ.

Мүнөө хабарай тарилгын ха- луун хаһа. Эрхим һайн болзор- то һайн шанартайгаар энэ хү- дэлмэриие үнгэргэхын түлөө тэмсэл хаа хаанагүй дэлгэрэн- хэй. Тарилгын түрүүшын үдэр- һөө эхилжэ, түрүү хүнүүдэй- мнай зэргэ олошоржо, ажалай баян дүй дүршэл, шэнэ онол аргануүд олдожо байна. Хяаг- тын управлениин Карл Марк- сын нэрэмжэтэ колхозой Гар- ма Ачитуевагай агрегадайхид үдэртөө 60—70 гектар тарилга эрхим шанартайгаар хэнэ. Бэ- шүүрэй совхозой С. Содбоевой хүтэлбэрилдэг механизаторнууд машина, техникэеэ зогсоонгүй, һүни үдэргүй хүдэлгэхэ дүр- шэлөөр баяжаа. Мухар-Шэбэ- рэй «Коммунизм» колхозойхид социалис мүрысөөе материаль- на талаар урмашуулха һайн гу- рим тогтоогоо. Эдэнэрэй, мүн бусад түрүүшүүлэй шэнэ арга дүрые нэбтэрүүлхэ талаар ехэ оролдолго гаргагдаха байгаа гэ- жэ һанамаар. Теэд үшөөл һа- наанда хүрэмөөр бэшэ гэжэ сэ- хэ хэлэлтэй.

Манай замай залууршад ажалай түрүүшүүл баян дүй дүршэлөө хара аминдаа хадага- лаад ябадаггүй, харин хүршэ нүхэртэеэ хубаалдаха, халан абалсаха гэһэн эрмэлзэлгэтэй. Энэнь түрүүшүүлһээ жэшээ абаха, түрүүшүүлтэй зэргэшэ- хэ гэһэн уряае бэелүүлхэ бо- дото нүхэсэл мүн гээшэ.

Мүнөө манай олон ажахы- нуудта түрүү дүй дүршэл шу- далха, нэбтэрүүлхэ тусхай һу- ралсал эмхидхэгдэдэг болоо. Энэмнай хожомоо ехэл үрэ дүн- гүүдтэй байхань дамжаггүй: шэнэ юумые тарааха, нэбтэ- рүүлхэ гуламта болохо, ажалай бүтээсые арьбадхалгада хүсэ ехэтэй түлхисэ болохо байна бшуу. Тиимэһээ энэ заншалые бүхы арга шадалаараа һайшаа- ха, дэмжэхэ хэрэгтэй.

Ажалша бэрхэшүүлээ, «ал- тан гартанаа» олошоруулхын, тэдэной арюун һайхан эрмэл- зэлгэ үүсхэлыень бадараахын тула социалис мүрысөө үргэ- нөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ ҺҮ ХУДАЛДАХА ХАХАД ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ МЭДЭЭН

Республикымнай колхоз, совхо- зууд гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 58 процент дүүр- гээд байна. Нёдондоной энэ үеынхи- тэй сасуулбал, һү бэлэдхэл 17 про- центээр нэмээ. Түрүү зэргэдэ Улаан- Үдын, Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управленинуудэй ажахынууд ана мана урилдан ябана. Гэбэшье Ахын, Захааминай аймагуудай колхозууд, Хяагтын үйлэдбэриин управлени бү- хы дээрээ түсэбтэ даалгабаряа ха- хадлаадүй байна.

Һү гүрэндэ тушаалгын ябасые ха- раад үзэхэдэ, майн түрүүшын арбан үдэрэй туршада түсэбэй дүүргэлтэ управлени бүхэндэ оройдоол 4—5 процентээр дээшэлһэн зэргэтэй. Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, һү абалга, гүрэндэ худалдалга тон хангалта- гүйгөөр эмхидхэһэнэй гэм боло- но гээшэ. Хэрбээ иимэ алхасаар саашадаа урагшаа дабшаха болоо һаа, хойшолонгынь ехэл байжа магадгүй.

Хахад жэлэй дүүрэтэр миил һара хахад саг үлөөд байна. Энээхэн үлэ- һэн ойр зуурын хугасаа соо колхоз, совхозуудай һаалишад, үхэр адуу- лагшад, мал ажалай талаар мэргэ- жэлтэд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд нэтэрүү шангаар хүдэлхэ, бүхы арга боломжоёо энэ шухала хэрэг бэе- лүүлгэдэ дууһан зорюулха уялгатай болоно бшуу.

1964 оной майн 10-най байдалаар

Управленинүүд, аймагууд	Түсэбэй дүүргэл- тэ процентээр	Нэгэ үнеэнһээ тушаагдаһаниинь
Баргажанай	59	233
Зэдын	57	201
тэрэ тоодо Захааминай	48	117
Яруунын	58	219
Кабанскын	53	299
Хяагтын	49	235
Мухар-Шэбэрэй	62	280
Түнхэнэй	54	155
тэрэ тоодо Ахын	30	29
Улаан-Үдын	63	302
Хориин	57	203
Баунтын	56	207

Манай мэдэлдэ оройдоол дүшөөд гаран хоног үлөөд байна гэжэ үшөө дахин дабтая. Бүри ойрын сагта адууһа малнай сабшалан дээрэһээ зунай бэлшээридэ гаргагдаха, һаали- шаднай зуһаландаа түбхинэхэ зэр- гэтэй. Энэ эмхидхэлэй үеые үни удаан нобшоруулжа, ажал хэрэгтээ хохидол заашье үзүүлэнгүй үнгэргэ- хэ тушаа онсо анхарал хандуулаг- даха зэргэтэй болоно.

Гадна хабарнай барагдажа, удан- гүй зунай эхин һара гаруутай бай- гаашье һаань, найла сорхойнуудта ургы сэсэгэй һалбараашье һаа, са- гай уларил буруулган байһаар, бэл- шээриин ногоон үшөөл хүсэд бул- тайнагүй. Тиимэһээ энэ хагсуу үедэ үбэлэйхи шэнгеэр лэ бии байгаа али- баа тэжээлэй зүйлнүүдые зүбөөр буйлуулжа, һаамхай болон турэхэ үнеэдээ таһалгаряагүй эдеэлүүлжэ байхые оролдохо хэрэгтэй. Хүхэ но- гооной үе болохо, малай хүхэ дэ- лэнгэй дэлбэрхэ саг үшөөл үды шэнги байна ха юм.

Энэл үедэ малайнгаа харууһан ту- шаа бүришье ехээр анхаралаа таби- хые малшад бүхэн, мэргэжэлтэд бүхэн оролдоегы!

«Коммунизм» колхозой (Мухар-Шэбэр) механиза- торнууд 2500 га газарта эртын тарилга хэрээһэ- лүүлжэ таряад байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. Бель- ский, И. Гусляков, Ф. Ефи- мов, Л. Бельскиин агре- гадууд поли дээрэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойдо

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ЗАЛИ ЕХЭ

Мүнөө жэл манай Эхэ ороной хүбүүд, басагад залуушуулай коммунис союзда Ленинэй нэрые олгоһон үдэрһөө хойшо 40 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь.

1924 оной июниин 12-то Россин залуушуулай коммунис союзай бүхэсоюзна зургаадахи зүблөөн дээрэ РКСМ-ые Россин Залуушуулай Ленинскэ Коммунис Союз гэжэ нэрлэхэ тухай шиидхэбэри нэгэн дуугаар абтаһан бэлэй. Энэ хүндэтэ нэрэ абаһан ушар хадаа манай бүхы хүдэлмэришэн болон таряашан залуушуулые Ленин шэнгеэр ажаһууха, ажаллаха, тэмсэхэ, Ленинэй үгэһэн захяа заабаринуудые хододоо бэелүүлжэ байхыень уялгалһан юм.

Тэрэ үдэрһөө хойшо 40 жэл үнгэрбэ. Тиин манай залуушуул коммунизм байгуулгада эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадажа, эгээл дүтын, эгээл хүндэтэй багша Ленинэйнгээ нэрые бүхы ажал хэрэгээрээ үндэр дээрэ үргэжэ ябаһанаа гэршэлэн харуулна.

Ленинскэ комсомолой түүхэдэхи алдарта үдэр манай Буряадай областной комсомольско организациин байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойтой тудалдаба. 40 жэлэй турша дотор Буряадай комсомол областной партийна организациин хүтэлбэри доро эдир ленинецүүд гэһэн хүндэтэ нэрэеэ үндэр дээрэ үргэжэ ябана.

Ленинэй комсомол — Коммунис партиин, совет арадай этигэл найдабари, омог баяр мүн. Тэрэнэй зэргэдэ хүмүүжэн болбосоржо, партидаа, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байһанаа баталан харуулһан олон миллион залуу хүнүүд — коммунизм байгуулагшад урган гараа. Партиин найдамтай туһалагша байха угай занишал манай залуушуулай үе бүхэндэ дамжуулагдадаг болонхой.

Залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ, социализм байгуулгада, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада комсомолой хэһэн габьяа партиин, Советскэ правительствын, манай арадай зүгһөө үндэрөөр сэгнэгдэдэг. Ленинскэ комсомолой үбсүүн дээрэ толорон байһан табан орденууд энээнэй элитэ ехэ гэршэ мүн.

Энэ 40 жэлэй алдарта ойдо угтамжа болгон манай республикын залуушуул ажалдаа, ажабайдалдаа туйлаха ехэ зорилгонуудые урдаа табина.

Промышленна продукци гаргаха, мяха, һү, үндэгэ, нооһо ехээр абахын түлөө социалис мүрысөөнэй дүлэн мүнөө фабрика болон заводуудаар, колхоз болон совхозуудаар, эмхи зургаануудаар үргэнөөр бадаржа эхилээ. Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ тэмсэжэ эхилһэн ЛВРЗ-эйн электромеханическа цехэй нүхэр Будаевай үүсхэлые комсомол-залуушуулай олон коллективүүд эдэбхитэйгээр дэмжэжэ байна. ЛВРЗ-эйн комсомолшууд болон залуушуул июниин 14 болотор түсэбһөө гадуур 1 электровоз, 1 вагон бүтээн гаргаха уялга абанхай. Мүн заводой залуушуул хүдөөгэйнгөө ханинарта ехэ туһаламжа хүргэжэ байдаг юм.

Манай хүдөөгэйшье залуушуул алдарта ойдоо ажалай бэлэг асархаар бэлдэнэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо гэһэн партиин урядаа харюу болгон, республикын комсомольско организацинууд уһалууриин барилгануудые шефтээ абанхай. Мүнөө Баргажанда Галтайн уһалууриин системэ, Мухар-Шэбэртэ — Гутайн, Зэдэдэ — Гэгээтэйн уһалууриин барилганууд залуушуулай хүсөөр бодхоогдожо байна.

Энэ жэлэй эхиндэ Буряадай комсомол хонин ажалые хүгжөөхэ талаар ехэ уялгануудые даажа абаһан юм. Тиин мүнөө 2 мянгаһаа дээшэ залуу хонишод абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө бүхы эршэ хүсөөрөө оролдоно. Тэдэнэй олонхинь ажалай эрхим амжалта туйлаа гэбэл: Хориин аймагай Хэжэнгын совхозой Пунсыг-Цырен Балжидоржиев, Цыпелма Цыденова, Дэрээнэй совхозой Люба Гомбоева болон бусад олон залуу хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 80—90 хурьга абажа, тобир тарганаар ондо оруулжа байна.

Хурамхаанай дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшад һургуулияа дүүргэмсээрээ түрэл совхоздоо туһалхын ба ниитын ажалда эршэ зоригоо, шэнжэ шанараа хатуужуулхын тула бүгэдөөрөө нютагтаа үлэдэг заншалтай болоо. Энэ һайн һайхан заншалыень мүнөө Баянголой һургуулиинхид дэмжэхэнь. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, манай залуушуул түрэл партиингаа ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые үнэн зүрхэнһөө һайшаажа, дүүргэлтэ болгохын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй.

Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ коммунис ёһоор хүдэлхын, ажаһуухын түлөө хүдэлөөнэй эршэ хүсэ улам шангадажа, шэнэ шэнэ коллективүүд оролсоно. Энэ мүрысөөндэ оролсожо, шэнэ амжалта туйлаха тухайгаа һаяхан Зэдын Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой Байлсын Үбэр һууринай һү һаалиин гүүртын комсомол-залуушуулай бригада мэдүүлбэ.

Республикын залуушуулай кукуруза ургуулгые шефтээ абаһанһаа хойшо 5 жэл үнгэрөө. Энэ үедэ хэды ехэ силос абтажа, һү һаали, мяха ехээр абалгадань манай колхоз, совхозуудта ямар ехэ туһа болооб!

Эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ талаарshье манай залуушуулай амжалта ехэ. Химиин эди шэдиие олон мянган хүбүүд, басагад мүнөө шудалнахай. 1963—64 онуудай һуралсалай жэлдэ республика доторнай хүдөөгэй болон хүдэлмэришэн залуушуулай 63 һургуули, тусхай 32 класс, консультаци үгэдэг 16 пункт хүдэлжэ, хамта 12 мянган һурагшадые хабаадуулна.

Алдарта 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мүнөө республика доторнай залуушуулые һуралсалда хабаадуулха хоёр һарын дохтолго эхилэнхэй. Энэ үеын туршада V—VIII классуудта 20 мянган залуушуул хабаадуулагдаха зэргэтэй.

ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ һургуулиин комсомолшууд болон пионернүүдшье эдэбхитэйгээр оролсоо.

Комсомолшууд болон бүхы залуушуулай дунда дэлгэрэн бадарһан энэ эдэбхиие саашадань улам хүсэтэй, зорилго түгэлдэр болгохо гээшэ комсомолой организацинуудай мүнөөдэрэй шухала зорилго. Совет ороной залуушуул Эхэ оронойнгоо ашата туһада мартагдашагүй габьянуудай алтан хуудаһа бэшэнхэй, бэшэнэ, саашадаашье бэшэхэ. Энэнь совет арадай ниитын хэрэгтэ — коммунизм байгуулгын жасада оруулһан горитойхон хубита гээшэ.

И. ГРИГОРЬЕВ,
ВЛКСМ-эй обкомой секретарь.



★

Коммунис ажалай фермэ... хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн ... дэриин совхозой Алтайн отд... ниин һаалишад жэл бүридэ ех... жалта туйлажа, социалис ... сөөнэй түрүү зэргэдэ ябадаг ... гэрһэн үбэл фермэ дээрэнь т... арга үргэнөөр хэрэглэгдэһэн ... гаа. Үбэлжэлгын үедэ бүдүүн ... жээл малда буйлуулагдажа ... һэн, тугалнуудта искусственн... гаар һүн бэлэдхэгдэжэ уулга... Мүн фермэ дээрэнь зоотехни... заабаринууд наринаар сахигд... эндэхид жэлэй эхинһээ хойшо ... һаалгаар даабаряа үлүү... дүүргээд байна.

Хяагтынгаа управлени д... суурхажа байһан энэ фермын ко... лектив абаһан уялгаяа лаб дүүр... хэ байха. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ху... риин совхозой Алтайн отделени... һаалишад.

С. КЛИМОВЭЙ фото

★ ★

ГЭДЭРГЭЭ ТАТАЛДАҺАН ГУРБАН ФЕРМЭ

Жэлэй үнгэрһэн дүрбэ һарын дүн абажа харахада, Баргажанай совхоз һү һаалгаар управлени доторoo яһала бараг, түрүү зэргэдэ ябанхай. Апрель һарада совхозойхид хамта 1700 центнер һү абаад, 1200 центнерыень гүрэндэ тушаагаа гэхэ гү, али һарынгаа даабари 100 гаран процент дүүргээ. Ондоогоор хэлэбэл, бүхы 1624 һаамхай үнеэдэйнь тус бүриһөө үдэртөө дундаа зэргээр 3,5 килограмм һүн абтаһан болоно.

Тиигэбэшье совхозой бүхы фермэнүүд тон адли арга боломжоёо дүүрэнээр хэрэглэнэ гэхын аргагүй. Жэшээлхэдэ, Телятниково тосхоной томохон фермэ (бригадирынь нүхэр Филиппов) сүүдхэдээ 900 килограмм һү һаажа, 580 килограммыень гүрэндэ тушааха аад, миил 550—560 килограмм абажа, 450—500 килограммыень лэ бэлэдхэлэй пунктда эльгээнэ. Энэ талаар баһал Душалан, Суво нютагуудай фермэнүүд ехээр гээгдэнхэй. Эдэнэй нэгэниинь шье һү һааха, гүрэндэ тушааха һара, кварталайнгаа түсэб дүүргээгүй.

— Һү һаалгаар бүришье ехэ үрэ дүн туйлаха байһыемнай эдэ гурбан фермэ нилээд гэдэргэ татана, — гэжэ совхозой главна зоотехник Ю. Нагаев хэлэнэ.

Гээгдэлэйнь шалтагаан юуб? Нэгэдэхеэр, эдэ фермэнүүд нарай тугалнуудта тусхай хэмэл аргаар һүн тэжээл буйлуулжа уулгаад, үдхэн һү ехээр тушаахые оролдоногүй. Хоёрдохёор, малдаа тэжээл ёһоор буйлуулжа эдюулнэгүй. Тиимэһээл тэдэнэр бэшэ фермэнүүдтэ орходоо һү багаар һаана, багаар тушаана.

Нээрээшье, Бодоной, Бага-Урогой, Читканай фермэнүүдтэ февраль һараһаа хойшо тусхай хэмэл аргаар һүн тэжээл буйлуулжа, тугалнуудтаа уулгадаг болоод, урдынхида орходоо һү хараа байса ехээр тушаана. Харин Суво болон Душаланай фермын хүтэлбэрилэгшэд Гаськов, Елшин, мүн бригадир Беликов гэгшэд: «Һү буйлуулха, хүргэхэ амһарта үгы, талха таряан олдоногүй» гэхэ мэтэ шалтагаан дурдан ухарилдаһаар, ши би гэлдэһээр мүнөөшье хүрэтэр тэрэнээ хүсэндэнь хүргэжэ хүшэ хүрөөдүй байна. Хэрбээ Душалан, Сувогой фермэнүүд бага-урогойхидой жэшээгээр бүри февраль һараһаа хойшо сүүдхэдээ 4,6 центнер хэмэл һү буйлуулаад тугалда уулгажа, тиигээд энээнэй ашаар үдэрэй 2—3 центнершье үдхэн һү алмаа һаа, үнгэрһэн энэ хоёр һара соо тэдэ фермэнүүд хэды ехэ һү гүрэндэ нэмэжэ үгэхэ байгааб?! Иигэжэл һү ехээр абаха, гүрэндэ элбэгээр тушааха һайн арга боломжо дэмы алдагдана.

— Малай эдихэ үбһэ тэжээл дууһажа, һү ехээр һаахамнай бэрхэтэй болоо. Май һарые яажа үнгэргэхэ зонбибди, — гэжэ Телятниково тосхоной фермын һаалишан Мария Цивилева һанаата болоно.

Энэньшье зүб. Мүнөө хаа хаанагүй үбһэ тэжээл хомор боложо, үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай хаһа оробо ха юм. Энэ үедэ бии байһан үбһэ тэжээлээ багашье һаань һайнаар буйлуулжа, зүбөөр эдюулээд, малаа хангалтатайгаар харууһалһан гүүртэ, фермэ үнеэдһээ һү ехээр һааха бшуу.

Гэхэтэй хамта Телятниково тосхоной фермынхид малаа зүбөөр эдеэлүүлжэ, һү шэмыень дээшэлүүлхын түлөө оролдоногүй.

— Һаамхай үнеэндэ үдэрэй 5 килограмм силос, 1 литр һүндэ 100 грамм талханай зүйл эдюулжэ, бага зэргэ һолоомо хэршэжэ үгөөд һаанабди. Үөһэн гэхэдэ хүндэлэн хазахашье юумэ үгы болонхой. Силосынай барагдахань, — гэжэ эндэхи һаалишад хэлэнэ.

Үнэндөө фермэдэ үбһэ, силос яһала горитой бэлэдхэгдэһэн юм. Теэд бүри намарһаа эхилжэ тэрэнээ ямаршье нормо, бодомжогүйгөөр мунайдажа, мүнөө алга болоод һууна ха юм. Хэрбээ үбэлһөө хойшо һолоомоёо ехээр бэлдээд, тэрэнээ орооһо таряан, үбһэ, силостэй холижо, буйлуулан амтаруулаад, малдаа эдюулээ һаань, хэды ехэ шэмэтэ тэжээл алмагдаха бэлэйб? Мүн совхоздо тэжээлэй тоо бүридхэл бусайдашанхай. Мэдээнэй ёһоор 12,4 мянган тонно силос дарагдаа гэжэ бэшэгдэһэн аад, тусхай комиссяар хэмжэхэдэнь, оройдоол 6,1 мянган тонно болоһон. Хооһон хии тоогой түлөө силос дарагшадта совхоз 9500 түхэриг үлүү түлэжэ һалаа. Энээнэйнь хойшолонһоо боложо, мүнөө адууһа малынь лэ хохидожо, үбһэ тэжээлээр дутажа байна ха юм.

Ажалай түлөөһэн тухай хэдэн үгэ. Эндэ һаалишад һааһан һүнэйнгөө зэргээр түлөөһэ абадаг. Тиигэбэшье бодото һайнаар хүдэлжэ, һара, кварталай түсэб, даабари ... лэн дүүргэһэн хүн ёһоор ур... лагданагүй.

Һү һаалгада — үдэр бүриин анхарал

— Бидэ һара бүхэндэ һү ... даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ ... бди. Нэмэлтэ түлөөһэн, шаг... манда гансашье хашарһэ ... даа. Мүрысөөнэй гурим соо ... шадта шан үгэхэ гэжэ яһал... бэшэгдэнхэй байгшал, — гээд, ... Урогой фермын түрүү һаали... лентина Колмакова, Анна Ва... гэгшэд гомдоно.

Ёһото һайнаар хүдэлһэн ... хэр зэргэ урмашуулагдадагын... сахан энээн дээрэһээ али ... Харин тиихэдэ һү һааха һара, ... талай түсэб нэгэшье дүүргээгүй ... до гээгдэжэ, гэдэргээ тата... ябадаг Суво, Душалан, Телятн... тосхонуудай фермэнүүдэй хүт... рилэгшэд нүхэд Елшин, Га... Беликов, Филиппов гэгшэд тог... салингаа һара бүри жан... абаад һуудаг. Ажалай бүт... дээшэлүүлхэ ёһотой урмашу... зүб гуримнай алин гээшэб?

М. НАМЖИЛ...
манай тусхай кор...

РЕПОРТАЖ

ХОЁРДОХИ ГЭРНАЙ — ПОЛЕВОЙ СТАН

Оронгын талаар гурбан мөөртэй мотоциклтай хүн табилуулна. «Наран һаяхан гаража байна. Мүнөөдэр ёһоор сэлмэг үдэр болохонь ха. Үдэр һүнигүй тарилгаяа хэжэл байнабди», — гэжэ «Улаан Оронго» колхозой 1-дэхи бригадын бригадир Дымбрен Мункуев һанаха зуураа, мотоциклаа полевой станай гэрэй хажууда түлхин абаашана.

Нарһата толгой... Нээрээшье тойроод абар табар нарһатай халзан толгойнууд һубарина. Нарһата толгойн полевой стан дээрэ хүн зон олон. Үглөөнэй халаанда гарахаяа байһан механизаторнууд уужам һаруул столово соогоо эдеэлнэд.

— Базаржаб хээтэй, нэмэлтэ байха гү? — гэжэ нэгэнэй тэндэһээ хитэнгеэр хэлэхэдэ, эдеэ шанагша, наһажаал болоһон Базаржаб Гармаева:

— Эдигты. Бид лэ гэсэ эдеэлээд ябахадаа, эсэһэнээшье мэдэхэгүйш, шандааһатайшье байхаш, — гээд, каша шанагаар удхаад асарна.

— Мүнөөдэр макаронтой шүлэн. Хоёрдохинь каша, тоһон, хилээмэн, саахар — гээд, эдеэ шанагша үдэрэй хоол тухай соносхоно.

— Манайшни Базаржаб хээтэй эдеэ шанахадаа шадамар. Һайхан эдеэтэй хүн. Механизаторнуудnай эхэнхидээ хээрэ эдеэлнэ, Базаржаб хээтэй саг соонь поли дээрэ эдеэ хоол абаашаад лэ байдаг юм, — гэжэ бригадирай орлогшо Дондокцырен Раднаев хөөрэнэ.

— Мүнөө дээрэ манайда дүшэ гаран хүн эдеэлнэ. Заримдаа хүндэшэг болононо. Яахабши. Тарилгын үе ха юм даа, хоёрдохи халаанда хүдэлжэ байһан механизаторнуудта һүни орой эдеэ хоол абаашанабди, — гэжэ эдеэ шанагша нүхэр Гармаевагай хэлэхые шагныт.

Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай Оронгын сомоной Совэдэй гүйсэдком хабарай тарилгашадые хангаха хэрэг һайнаар эмхидхэжэ шадаа.

Нарһата толгойн полевой станда ябахадамнай, тэндэхи механизаторнууд иигэжэ хэлэдэг байгаа һэн: «Үсэгэлдэр киномеханик Василий Попов, клубые даагша Сима Цыренова, медфельдшер Евдокия Лубсанова, парикмахер Перевалова гэгшэд ерээ һэн. «Танилсагты: Балуев» гэжэ кино хаража һонирхообди. Сима Цыренова «Абаһан уялгаяа дүүргэ» гэһэн хөөрэлдөө үнгэргөө. Үһэеэ заһуулха хүнүүд парикмахерые тойроноо. Ёһоор гоё».

Нээрээшье Нарһата толгойн полевой станда ороходо, һаруул, уужам. Жэрэгэр олон орон шэрээнүүд аятайгаар заһагданхай, хүнэй нюдэ баярлуулна. Һүниин халаанда ажаллаһан хэдэн механизаторнууд хурхиралдана. Унталгын таһалга соо шэмээгүй, шууяжа огто болохогүй.

Улаан булан соонь газетэ, журналнууд зохидоор эмхилээтэй. Ханаарнь уряа лозунгнууд. «Социалис мүрысөөнэй дүн» гэһэн гаршагтай ехэ зураг. Түрүү ябаһан механизатор Доржо Батуев «Восток» гэһэн замбуулинай онгосодо һуунхай табилна, хоёрдохинь — самолёдтой, гурбадахинь — машинатай, адагынь — хашан хара мэлхэй унанхай. Хүхижэ, энеэжэ садамаар.

— Оронгын клубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитбригада ходо ябажа байна. Урдахи жэлнүүдтэ иимэ бэшэ һэн. Жолоошон-наймаалагша Михаил Преловский гүйлгөөд лэ ерэдэг. Яданагүйбди. Эндэ ойрохон байдаг гүүртэ ошожо телевизор харагшабди — тэжэ эндэхи хүнүүдэй хэлэхэдэ баясамаар.

Тарилгашад заахашье һаатанагүй. Ажалаймнай бүтээсэ гээшэ ажаһуудалһаа айхабтар ехээр дулдыдадаг ха юм. Ажаһуудалай һайханда оронгынхидой ажалыншье урагшатай 1-дэхи бригада соогоо түрүүлһэн Доржо Батуевай агрегат тарилга хэхэ нормоёо хододоо 120—150 процент дүүргэнэ. Механизаторнууд Лхамажаб Гомбоев, Соломон Цыреторов гэгшэдэй агрегадууд хоёр сеялкээр 32—36 гектар тарина. Мүнөө колхоз соогоо түрүүлһэн 1-дэхи бригадынхид 689 га шэниисэ, 380 га хара таряа тариха аад, 530 гектар газарта шэниисэ, 150-аад гектарта хара таряа таринхай. Ажалшье үдэр һүнигүй бусалһаар.

«Улаан Оронго» колхозой бэшэшье бригадануудай полевой станууд түхеэрэлгээр дарагар. Хонхор гэжэ газартахи полевой стан Нарһата толгойнхиһоошье дутахагүй.

...Поли дээрэ үнгэргэгдэһэн үдэр дүүрэнтэбэ. Нараншье орожо, боро хараан талаар мүлхинэ. Нарһата толгойн полевой станда Ильичэй гэрэл яларна. Мүнөө үдэшэ баһа кино гарахань. Оронгын больницын врач Майя Петровна Кузакова аптечкэдэ эм дом нэмэнэ, санбюллетень гаргана. Харин эдеэ шанагша Гармаева поли гарахаяа, эдеэ хоолоо бэлдэнэ.

Үргэн поли дээгүүр олон галнууд гүйлдэнэ. Булад хүлэгүүд, машинанууд хүнхинэнэ. Майн 13—14-нөөр эртын тарилгаяа дүүргэхэ зорилготой оронгынхидой үрэ ехэтэ ажалые һайхашаахаар, тарянай сэл ногоон түрүүшын һэмбэрэгүүд машинын гэрэл соо миралан харагдана.

Г. ДАШАБЫЛОВ.
Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлени.

Гуталай зүйлнүүдэй Таганрогско фабрикада картон үй... бэрилдэг болобо. Энэ картон шанараараа арһанһаа дутадаггүй, ... лээд хямда сэнтэй юм.

Тус фабрикын үйлэдбэрилдэг продукци ороной 170 ... приятинуудта эльгээгдэнэ. Зураг дээрэ: гутал оёходо хэрэгл... дэг картон үйлэдбэрилдэг цех харуулагдана. Фабрикын хүдэ... ришэ К. Коренная ажалдаа.

ТАСС-ай фотохрони...

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Ф. Е. Архинчеевые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Таби наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, хүдөө ажахыда олон удаан жэлдэ һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө нүхэр **Архинчеев** Филипп Егоровичые — Улаан-Үдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ,

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Совэдүүдэй байшан.
1964 оной майн 12.

В. И. ЛЕНИНЭЙ БҮХЫ ЗОХЁОЛНУУДАЙ 45-дахи ТОМ

В. И. Ленинэй бүхы зохёолнуудай суглуулбариин 45-дахи том хэблэгдэн гараба. Энээниие КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институт хэблэлдэ бэлдээд, политиздат хэблэн толилбо. Энэ том соонь 1922 оной мартһаа 1923 оной март хүрэтэр бэшэһэн зохёолнуудынь оруулагданхай. Тэдэнэй тоодо В. И. Ленинэй зохёолнуудай 4-дэхи хэблэлдэ ороогүй 37 документнүүд толилогдоһон, мүн 18 документнүүд эгээн түрүүшынхиеэ хэблэгдэһэн байна.

РКП(б)-гэй XI съезд дээрэ В. И. Ленинэй хэлэһэн элидхэл, үгэнүүд, «Дайшалхы материализмын удха шанар тухай» статьянь, партида абаха эрилтэнүүд тухай, СССР-эй бии болоһон тухай, гадаадын худалдаа наймаанай монополи тухай, социалис журам ёһо тухай асуудалнуудаар РКП(б)-гэй ЦК-да эльгээһэн шухала шухала бэшэгүүдынь, «Россин революциин табадахи жэлэй ой, дэлхэйн революциин саашанхи арга боломжонууд» гэжэ Коминтернын IV конгресс дээрэ хэһэн элидхэлынь, арад зонойнгоо үмэнэ В. И. Ленинэй хэлэһэн һүүлшынь үгэ — 1922 оной ноябриин 20-до Московско Соведэй Пленум дээрэ хэлэһэн үгэнь, мүн бусад зохёолнуудынь энэ том соо оруулагданхай.

«Съездэ эльгээһэн бэшэг», «Госпланда хуули захиргаанай үүргэ олгохо тухай», «Үндэһэ яһатан тухай гэжэ гү, али «автономитой болгохо» тухай асуудал тушаа», «Дневнигэй хуудаһанууд», «Кооперации тухай», «Манай революци тухай», «Рабкриниие хайшан гээд шэнэдхэхэ ёһотойбибди (партиин XII съездэ оруулһан дурадхал)», «Багашье һаа, һайниинь дээрэ» гэһэн В. И. Ленинэй һүүлшын бэшэгүүд, статьянууд тон шухала удха шанартай байна. Эдэ зохёолнуудынь В. И. Ленинэй һүүлшын захяа заабари мүн гэжэ зүб нэрлэгдэдэг. Бүхы дэлхэйн ажалшадай сүлөөрэлгын тэмсэлэй ниитэ зорилгонуудтай тааралдуулан манай ороние социалис ёһоор шэнэдхэн хүгжөөхэ ниитэ программа эдэ зохёолнууд соонь найруулагданхай. Ленинэй гайхамшаг сэсэн, гүн удхатай эдэ зохёолнуудынь коммунизм тээшэ совет арадай дабшаха замые олон жэлээр уридшалан харуулнахай, бүхы хүн тэрэлтэнэй хүгжэлтын саашанхи арга боломжонууд тодорхойлогдонхой.

Манай орон дотор социализм заатагүй илаха гэжэ Ленинэй гүн ехээр этигэн найдадаг байһые том соо ороһон зохёолнуудынь эли тодоор харуулна. «Социалис общество бүрин байгуулха бүхы шухала юумэнүүд Россида хүсэд бии юм» гэжэ Ленин онсолон тэмдэглэнэ. Совет арад болбол социализм байгуулаад, саашадаа коммунизм тээшэ дабшаха юм гэжэ энээнтэй хамта Ленин заадаг байгаа. Совет гүрэнэй гарта бии байгаа экономическа хүсэнүүд «коммунизмда орохын тула тон хэрэгтэй бүхы зүйлнүүдые хүсэд хангаха байна» гэжэ партиин XI съезд дээрэ Ленин тэмдэглээ һэн.

Россие социалис ёһоор шэнэдхэн хүгжөөхэ программые үндэһэлэн зохёохо зуураа, Ленин болбол ороноо индустриализацилга шэнэ обществые байгуулхада шиидхэхы ехэ удха шанартай гэжэ онсо тэмдэглэһэн, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ ябадал булюу ехээр хүгжөөхэ шухала гэжэ зааһан, «хүндэ индустри» гэдэг эгээл энэ промышленность социализмын гол үндэһэ һууринь мүн» гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Шэнэ общество байгуулха Ленинэй түсэбэй гол хубинь социалис ёһоор олон түмэн таряашадай байдалые шэнэдхэн хубилгаха кооперативна түсэбынь мүн болоно. Соёлой революци бэелүүлхэ, бүхы хүн зониие эрдэм номтой болгохо, арадай интеллигенциин кадрнуудые бии болгохо, эрдэм наука хүгжөөхэ гээшэ тон шухала гэжэ В. И. Ленинэй һүүлшын статьянууд соо тэрэшэлэн онсо тэмдэглэгдэнхэй. Буржуазин үзэл сурталай урдаһаа эрид шанга тэмсэл хэхэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй гэжэ Ленин уряалдаг байгаа.

Социализм, коммунизмые байгуулхын тула хүдэлмэришэн анги таряашан хоёрой хоорондохи бата бэхи холбоо барисаан, энэ холбоо барисаанда хүдэлмэришэн ангиин бэелүүлхэ хүтэлбэрилхы үүргэ, СССР-эй арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай нягта жагсаал, харилсан ажаллалга тон шухала юм гэжэ В. И. Ленин тоолодог байгаа. Советскэ республикануудые автономито болгохо тухай Сталинай оруулһан дурадхалые пролетариадай интернационализмын гол ёһонһоо хадуурһан ябадал мүн гэжэ тоолоод, В. И. Ленин тэрэ дурадхалыень эрид шангаар шүүмжэлһэн байгаа. Великодержавна дээрэлхүү үзэлэй, мүн национализмын үзэгдэлнүүдтэ эсэргүүсэн эрид шанга харюу үгэхэ ёһотой гэжэ Ленин зааһан юм.

Партиин үзэл сурталай болон эмхидхэлэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ тухай Ленинэй тон ехэ анхарал оролдолго гаргадаг байһыень 45-дахи томдо ороһон зохёолнуудынь элеэр харуулна. В. И. Ленин коммунистнуудай партиие советскэ обществын хүтэлбэрилхы, залан ударидахы хүсэн мүн гэжэ тоолодог байгаа. Партийна ажабайдалай гурим ёһо сахиха тухай, хамтаараа хүтэлбэрилгын гол ёһые бэелүүлхэ шухала байһан тухай Ленинэй һанал бодолнуудынь, захяа заабаринуудынь эдэ зохёолнууд соонь илангаяа «Съездэ эльгээһэн бэшэг» соонь эли тодоор тэмдэглэгдэнхэй. Сталинда һүгэдэн шүтэлгын үедэ хэнэйшье мэдэһээр, Ленинэй тэдэ заабаринуудынь хазагайруулагдаһан байгаа. «Съездэ эльгээһэн бэшэг» соогоо В. И. Ленинэй хэһэн шүүмжэлгэ, һануулгануудые Сталин анхаралдаа абаагүй һэн. Н. С. Хрущевой үүсхэлээр КПСС-эй Центральна Комитет ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэлгые Ленин шэнги сэхээр, эрид зоригтойгоор шүүмжэлһэн байна. Манай парти болбол партиин, гүрэнэй ажал ябуулгын ленинскэ ёһо гуримые хүсэндэнь дахин оруулжа, саашань хүгжөөһэн, ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэлгын хорото хойшолонгуудые сүм зайсуулха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэн байна.

Советскэ республикын гадаадын политикые харуулһан, ниитын ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо гуримые үндэһэлэн харуулһан материалнууд энэ том соо ехэхэн һуури эзэлнэ. Мүн Генуээскэ конференци дээрэ советскэ делегациин баримталха тактика, зорилгонуудые тодорхойлһон документнүүд эндэ бии. Делегациин үмэнэ Ленинэй тодорхойлһон программань иимэ юумэ хараалһан байгаа гэбэл: дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй, бэе бэедээ добтололсохогүй, бүримүһэн эрхэтэй байха, бэе бэедээ ашатуһатай байха, экономико, политика болон соёл культурын талаар харилсан ажаллаха, колонинуудтахи бүхы арадуудта өөһэдыгөө тодорхойлхо эрхэ олгохо, һула оронуудта туһалха, али бүхы арсалдаануудые амгалан ёһоор шиидхэхэ, дайн сэрэгые уридшалан сараха, зэбсэгжэлгые бүхы дээрэнь хорооhо, хүн зониие олоор хюдадаг зэбсэгые хорихо ябадал болоно.

В. И. Ленинэй олохон зохёолнууд болон бэшэгүүдынь уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй асуудалнуудта зорюулагданхай («Правдын» 10 жэлэй ойн баярта»; «Багашье һаа, һайниинь дээрэ» гэхэ мэтэ). Социализм бүхы дэлхэй дээрэ заатагүй илаха юм гэжэ Ленин гүн ехээр этигэдэг байһанаа эндэ баримталан хэлэдэг һэн. Социализмын дийлэхэ энэ илалтын гол шухала эрхэ нүхэсэлынь гэбэл, ниитын дайсанда — империализмда эсэргүүсэн бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин ба зүүн зүгэй олон түмэн ажалшадай хоорондоо нягта холбоотойгоор, сут хамта хэхэ тэмсэл, бүхы оронуудай коммунистическэ партинуудай бата нэгэдэлтэй ажал ябуулга мүн гэжэ Ленин онсолон тэмдэглэдэг байгаа.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин политическэ хараа шугамынь Ленинэй эдэ захяа заабаринуудые, үзэл сурталые эшэ үндэһэ болгоно. КПСС-эй политическэ хараа шугамынь партиимнай XX, XXI, XXII съезднүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүд соо, КПСС-эй Программа дотор тодорхойлогдонхой. Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй хараа шэглэлынь мүн лэ Ле... эдэ захяа заабаринуудые хүт... болгоно. Уласхоорондын ком... хүдэлөөнэй гол хараа шэгл... коммунистическэ болон хүдэл... шэнэй партинуудай түлөөлэгш... Московско зүблөөнүүд дээрэ аб... Деклараци, Мэдүүлгэ дотор ... хагданхай. Тиин Хитадай ко... тиин хүтэлбэрилэгшэдэй һүй... ябуулгануудынь, антиленинскэ... раа бодолынь Ленинэй һург... захяа заабаринуудые хазаг... һан ябадал мүн:

45-дахи томой «Хабсаралт... дотор 1922 оной ноябриин 1... 1923 оной мартын 6 х... «В. И. Ленинэй дежурна ... тарьнуудай бэшэһэн дневни... лилогдонхой. Хүшэр хүнд... дэжэ байгаад, В. И. Ленин ... хүсэ шадалаа партиин хэрэгтэ ... дэлмэришэн ангиин хэрэгтэ ... гээд зорюулдаг байгааб, һүү... гээ бэшэгүүд болон статьян... хайшан гээд зохёоһон байг... жэ тэрэ «Дневник» эли тод... руулна.

Бүхы зохёолнуудайнь сугл... рида оруулагдаһан В. И. Ле... гол шухала зохёолнуудые ... гэ энэ 45-дахи томоор ... Удаадахи томуудтань В. И. Ле... бэшэһэн бэшэгүүд орохо бай...

(ТАСС)

ЗАЛИРНАГҮЙЛ, АЖАЛАЙНЬ ЭРШЭ

ШЭГҮҮДЭЙ ЭНЖЭЛЭЛ

...зды бэшэг абтадаг хаб? ...шагшад һуражашье ма...ида орохо бэшэгүүд тоо ...олон ааб даа. Аяар холын ...жан, Ярууна нютагууд...д, Түгнэ, Зэдэ, Хориһоо ...е барисаа таһалдадаггүй ...алайнгаа һайн һайхан дээ... болгон барижа, түрэл Бу... баярлуулжа байһан баа...ниие магтажа, манай хү...д эдэбхи үүсхэлээ бада...ниинь элитэ. Илангаяа ...дэрэй урда тээ бүришье ...үүд редакцидамнай ороо

...рижа ябаһан тулгуур мо... нэгэ үзүүрые газарта хад... үзүүрээрнь үбсүүгээ ту...а нюдөөрөө холые шэртэн ...ужам талада хонидоо ...аһан хонишоной дүрэтэй...эһэн бэшэгшье бии. Энэ ...енина» колхозой коммунис ...ра солото бригадын хони...абал Намжилов. Тэрэ ...гашуун, үнихэнэй хонин ...удэлдэг. Коммунист хүн ... ажаллахадаа нэрэ хүн...аггүй, жэшээ харуулжа ... юм.

...мунист Намжилов ажал ...алгаржа ябадаг. Хонидые ...таргалуулхадаа дүршэлтэй. ...тын үедэ унтаха нойргүй...алсаа, — гэжэ худөө бэшэгшэ **С. Цыдыпов** Мухар-Шэбэрһээ мэдээсэнэ.

Зэдын XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Владимир Дондоковой даадаг отарынхид хонидоо январь һараһаа эхилэн хурьгалуулжа, 100 эхэ хонин бүриһөө 94 хурьга абаад, гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлнэ. Мүн энэ управлениин «Дружба» колхозой хонишон Радна Цыремжитовэй хүтэлбэрилдэг бригада һүүлэй 6—7 жэлэй туршада зууһаа 100 гаран хурьгадые абажа түлжүүлнэ. Эдэнэй һайнаар ажалладагые худөө бэшэгшэд **Г. Тугутов, Г. Никифоров** гэгшэд магтана.

Һаалишадай ажал тухай бэшэгүүд олон абтаа. Баргажанһаа ерэһэн хоёр мэдээсэл тушаа хөөрэебди. Худөө бэшэгшэ **Ба...-Мунхэ Очиржапов** «Һайндэртэ бэлэг» гэһэн мэдээн соотоо Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Галтай нютагтахи фермын һаалишадай нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 103 процент дүүргээд, үшөө ехэ амжалта түйлажа байһаниие мэдүүлнэ. Аргадын совхозһоо **Николай Кузьмин** баһал һаалишадай эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажалладагые тэмдэглэнэ. Эндэхи 1-дэхи отделениин һаалишад һү һаалгаар мурысөөндэ түрүүлжэ, совхозойнгоо дирекци болон парткомой дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шантайгаар абаа. Фермэдэнь түрүү арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Үнгэрһэн үбэлдөө тугалнуудта искусственна аргаар һүн бэлдэгдэжэ, гүрэндэ тушаагдаха һүн нилээд ехэдхэгдэһэн байха юм.

Саяан уулын хормой — Түнхэн нютагһаа бэшэг эльгээһэн худөө бэшэгшэд **С. Ардуев, Д. Хусаев** гэгшэд «Восточные Саяны» колхозой һаалишадай омогорхомо үүсхэлые магтан дурдана.

Байгал шадарай Шергинскэ совхозһоошье һонирхомоор мэдээсэлнүүд дамжуулагдана.

— **Илангаяа коммунис ажалай 2-дохи фермынхид эршэтэ ажалаараа шалгаржа байнхай. Һү һаалгаар һарынгаа даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Эндэ ажалай түрүүшүүл олон юм. Жэшээнь, коммунис ажалай ударнигууд Е. Якимова, И. Дунаева, Л. Шитикова болон бусадууд һаалишадай дунда дэлгэрһэн мурысөөндэ эрхимлэжэ ябана**, — гэжэ **Г. Хогоев** редакцидамнай мэдээ хүргөө.

Газетэдэмнай нютагайнгаа һониниие хододоо дуулгажа байдаг худөө бэшэгшэ **Цыренжап Ширабон** Яруунын аймагай Нарһатын совхозһоо бэшэг табихадаа:

— Цыжиб Цыдыповна Балданова 56 наһатай. Хэды тиимэшье һаа, залуушуулда булигдангүйгөөр ажаллажа байдаг. Үбэлжэлтын үедэ тэрэ даадаг 30 тугалаа һайнаар харууһалжа, шэгнүүрыень хоног бүриин 800 гаран граммаар нэмээгээ, — гэжэ мэдээсэнэ.

Иигэжэл худөө бэшэгшэдэймнай нютаг нютагһаа һонинуудые хододоо хүргэжэ байдагынь һайшаалтай. Энээнһээ саашадаа гуурһаяа улам хурсадхажа, үшөөл олон, үшөөл һонирхолтой бэшэгүүдые, уран гоёор найруулһан очерк, зураглалнуудые бэшэжэ байхыетнай хүсэнэбди.

Мүнөө үедэ худөө бэшэгшэдтэ иимэнүүд шухала асуудалнууд анхарагдаха ёһотой.

— **Хабарай тарилга.** Механизаторнуудай ажалайнгаа бүтээсые яажа дээшэлүүлдэг, баян ургаса абахын тулада ямар арга дүршэл хэрэглэдэг, мүн тэдэнэй байра байдал тухай;

— **Мал ажалай талаар:** зунай бэлшээриин хаһые малшад ямар бэлэдхэлтэйгээр угтажа байнаб. Мал адуулга, бэлшээри, һү һаалга тухай.

Энээнһээ гадна, ургаса харууһалгын хаһа ороходнь. Энэ үедэ звенонуудай худэлмэриие харуулхада, мүн сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тулада луговодуудай ямар оролдолго гаргадагые харуулхада болохо. Хэрбээ хаана, ямар нютагуудта ажал худэлмэриин муугаар эмхидхэгдэжэ байбал, шүүмжэлхы статьянуудые бэшэжэ, «сошордомо дохёо», «сатирын буланда» хурса мэдээсэлнүүдые дары хүргэжэ байхыетнай хүсэнэбди.



Хабаровска хизаар. ВЛКСМ-эй ЦК-гай дүрбэдэхи Пленумдэ хабаадалсаһан Владимир Васильевай хүтэлбэрилдэг каменщигуудай бригадые эбтэй эетэйшүүлэй бригада гэжэ нэрлэдэг. Ажалдаашье, һурахадаашье, амаржашье байхадаа тэдэнэр ходо сугтаа ябадаг. Нэгэдэхи кварталай дүнгүүдээр залуушуулай энэ коллективтэ хизаарай комсомольско комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. В. Васильевай хүтэлбэрилдэг бригада комсомолой 40 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтахын түлөө мурысөөнэй эхи табиһан юм. Зураг дээрэ: Владимир Васильевай бригада ажалайнгаа һүүлдэ. В. Васильев дундань ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

ПЬЕР БОДУГАЙ ХОЁРДОХИ ЭХЭ ОРОН

УКРАИН басаган Оксана залуу француз Пьер Боду хоёр дайнай хүндэ хүшэр сагта уулзаһан байгаа. Энэ ушар 1942 ондо Штутгарт гэжэ немецкэ городто, «байраяа урилан һэлгэһэн» хүнүүдэй лагерьта болоһон юм.

Хаанашье түрэһэн гараһанаа Оксана мэдэдэггүй. Дүрбэ наһа хүрэжэ ябахадаа түрэлхидһөө хахасаад, гурбан аха дүүнэртэеэ хүүгэдэй байшанда хүмүүжэһэн байха. Дайнай жэлнүүдтэ Гитлерэй шунахай хобдог арьяатадай дайлан эзэмдэһэн газар дээрэ үлэшэһэн байгаа. Фашис этэгээдүүд бүхы горитой үхибүүдые концлагерьта эльгээбэ. Тиигэжэ Оксана Германи абаашагдаад, элдэб гасалан зоболонгуудые үзэжэ гараа. Түрүүшээр немец фермерэйдэ һүүһаншанаар худэлөө, удаань «байраяа урилан һэлгэһэн» хүнүүдэй лагерьта орожо, гуша һарын туршада туляа. Француз шулуушан Пьер энэ лагерьта байһан байгаа. Залуу хоёр ханилан, бэе бэедээ дуратай болобо. Тэдэнэй хубида тудаһан бүхы зоболон гасалангуудые хамтадаа дабажа гараа.

1945 оной май... Немец фашизмые дараһан Илалтын Үдэр — хүн түрэлтэнэй хүлеэһэн үдэр хүрэжэ ерэлэй. Оксана үни удаан бодолгодо хатаһанай, һанаагаа зобоһоной һүүлээр Пьерэй гуйлтые дүүргэжэ, тэрэнэй эхэ орондо, Шатиен городто ошохые зүбшөөһэн байгаа. Залуу үбгэ һамган хоёрые Пьерэй түрэлхид хани халуунаар угтаба. Оксаные анхарал оролдолгоор хүреэлээ. Тиин Пьер шулуушанаар худэлжэ эхилбэ. Залуу бүлэ уданшьегүй Жан, Жак гэжэ хоёр үхибүүдтэй болобо. Советскэ Союздаа бусаха тухай Оксанын ама гарахада, хадам эхэ, эсэгэнь дуулахашье дурагүй байдаг һэн ха. Гэбэшье хахасалгын үдэр ерээ. Нэгэтэ Оксана баяртайгаар иигэжэ мэдээсэбэ: «Пьер, би совет посольстводо орооб. СССР-тэ нүүхые маанадта зүбшөөгөө».

Энэ ушар найман жэлэй урда тээ болоһон. Хабарай нэгэ үглөөгүүр Украинын Николаево городой улад зон француз шулуушан Пьер Бодугай гэр бүлые хүндэшэ халуунаар угтаһан юм. Барилгын захиргаан Пьертэ мэргэжэлээрээ худэлхэ ажал үгэбэ. Уданшьегүй тэдэнэй бүлэ болбосон һайн гэр байрада ороо. Жан Жак хоёр интернат һургуулида һурахаяа ороһон байна. Оксана Николаевскэ шэлэй-парфюмернэ комбинадай косметикын цехтэ худэлдэг болобо.

Оксана болон Пьер Бодутан Франциһаа ходо ходо бэшэгүүдые абадаг. Хэр түбхинөөбта, ямар ажаһуунат, үхибүүдтнай хэр ургажа хүмүүжэжэ байнаб гэжэ хани нүхэдынь, түрэл түтимынь асуунад. Оксана Пьер хоёр баяр, жаргалтай — бүлэнь эбтэй эетэй, зол жаргалтай ажаһууна. Ехэ хүбүүн — Жан гэгшэнь һургуулида һурахаһаа электротехникэдэ дуратай болоһон байгаа. Мүнөө тэрэ электромонтёроор худэлнэ, удэшэндөө һурана. Һаяар худэлмэришэн залуушуулай удэшын һургуули дүүргэжэ, техническэ институтда шалгалта бариха юм. Жак гэдэг бага хүбүүниинь интернат һургуулиин 7-дохи класста һурана, гүрэнэй дүүрэн тэдхэмжэдэ оронхой. Зун бүри үхибүүдынь Хара далайн эрьедэхи элүүржүүлгын газарнуудта амархаяа ошодог. Жан «Артек» лагерьта амарһан, харин нёдондо жэл Крымээр аяншалһан юм. Бүлынь гэшүүд ехэ салин абадаг.

1959 ондо түрүү шулуушадай нэгэн Пьер Бодуе — Франциин Коммунис партиин урдын гэшүүниие — КПСС-эй зэргэдэ абаһан байгаа. Пьер түрэл орондоо, ажалша бүхэриг, баяртай хүхюу арадтаа дуратай, тэдэнээ хэзээдэшье мартахагүй. Гэбэшье Советскэ Союз тэрээндэ, үхибүүдтэнь хоёрдохи Эхэ орониинь болонхой.

Владимир ГЕФТ.
(АПН).



ЗҮҮН-СИБИРИИН СОВНАРХОЗДО

...ШЛЕННОСТЬ — ХУДӨӨ АЖАХЫДАА

... ажахые ашаг ехэтэй ... болгохо гэһэн партиин ... февралиин Пленумэй тогбодотоор бэелүүлэлсэхэ, ...мэреэ оруулалсаха гэжэ ... манай экономическа ... ажалшад худөө ажа... ехэ туһаламжа хүргэдэг ... 1964 ондо нёдондо жэ... һураггүй ехэ үтэгжүүл...дбэрилжэ, худөө ажахыда ... зорилготойгоор Ангар...дприятинууд ажаллана. ...э 10 мянган тонно үтэг... колхоз, совхозуудта эль...лга абаад, дүрбэн һара ...нэйнгээ хахадыень үй...кэ шадаа.

... ургаса абаха хэрэгтэ ехэ ...тай аммиачна уһан үй...гдэжэ, Зүүн-Сибириин ... совхозуудай поли уһал...рэглэгдэдэг болоо.

...ой химигүүд энэ жэлдэ ... гидролизно дрожжо ...йлэдбэрилхэ зорилго ур...инхай. Нёдондонойхидо ... хоёр дахин ехэ дрожжо .... Районой ехэ хими..., худөө ажахые ашаг ...һалбари болгохо зорилго ...ын тула 1964 ондо хи... индустриин предприяти... хүсэ шадал ехэдхэхэ гэ...алагданхай. Худөө ажа...рэгтэй продукци үйлэд... химиин предприятинуу...питальна барилгада энэ ...180 миллион түхэриг һо.... Энээниие нёдондоной... сасуулхада аяар гурба ... болоно. Хими хүгжөө... горитой мүнгэн зөөриин ...оной ашаар эдэ пред...үүд үргэдхэгдэжэ, ойрын ...инеральна үтэгжүүлгэ, ... дрожжо гэхэ мэтэ ехээр ...илэгдэхэ юм.

...ическа районой маши...гшэд колхоз, совхозууд...лхэ туһаламжаяа тодор... Машина бүтээлгын пред...үүдай коллективүүд 4,2 ... түхэригтэ худөө ажа...шина, трактор, автомаши... запасной частьнуудые ..., тэжээл буйлуулха ба... хэдэн мянган түхеэрэл... хараалданхай. «Бурят..., Шэтын станок бүтээл...аһанай горно түхеэрэлгэ ..., «Автотрактородеталь» заводуудай коллективүүд ... оной туршада 120 мян... түхэригэй запасной часть... бэлэдхэхэ уялга абаад, ... хахад жэлэй шухала ... болзорһоонь урид дүүр... түлөө тэмсэжэ байна.

... машина бүтээгшэдэй ... колхоз, совхозуудта ехэ туһаламжа хүргэхэ гэһэн мүрысөөн районой ажалшадай дунда дэлгэрбэ. Иигэжэ тэдэнэр 600 насос, үтэгжүүлгэ зөөхэ 1500 тэргэхэнүүдые, мүн аммиачна уһаар газар уһалалгые оньһожоруулха түхеэрэлгэ байгша оной түсэбһөө гадуур бэлэдхэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Мүн районой модошод шэфтээ абаһан колхоз, совхозуудтаа ехэ туһаламжа хүргэнэ. Ангара, Байгал шадарай модошод малай байрануудай 575 комплект, худөө ажахын барилгын 127 мянган дүрбэлжэн метр детальнуудые, худөө ажахын машина бүтээлгэдэ хэрэглэгдэхэ 82 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал колхоз, совхозуудта эльгээхэ зорилготой.

Промышленностиин бусад һалбариин худэлмэрилэгшэд худөө ажахые хүгжөөхэ, ашаг ехэтэй болгохо хэрэгтэ туһа нэмэреэ оруулалсана.

Мяханай комбинадууд байгша оной туршада хэдэн мянган тонно тэжээл үйлэдбэрилхөөр хараалანхай. Эдеэ хоолой предприятинууд үйлэдбэриингөө үлөөдэһэ суглуулжа, малай тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ 150 мянган тонно эдеэ хоолой зүйл колхоз, совхозуудта эльгээхэ юм. Троицко, Тельминскэ спиртын заводуудта тэжээлэй антибиотигуудые үйлэдбэрилхэ цехүүд эмхидхэгдээ. Мүн мал үсхэбэрилгэдэ шухала хэрэгтэй биогеннэ стимулятор үйлэдбэрилхэ цех Эрхүүгэй мяханай комбинадта түхеэрэгдэбэ.

МОДОШОДОЙ ТУЙЛАХА ЗОРИЛГО

Районоймнай модошод түрүүшын кварталай туршада муу бэшээр ажаллажа, гүрэнэй түсэбһөө гадуур 437 мянган кубометр модо бэлэдхэһэн байна. Модо, шпала хюрөөдэхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Харин хабар-зунай үедэ модо бэлэдхэгшэдтэ элдэб бэрхэшээл тохёолдодог. Модо шэрэлгын харгы хабартаа муудажа, түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ һаад ушаруулагдана. Гол мүрэнүүдээр модо урадхуулгые һайнаар үнгэргэхын тула түсхай бэлэдхэл хэрэгтэй. Бии байһан арга боломжонуудаа зүбөөр хэрэглэн үйлэдбэреэ һайнаар эмхидхэжэ, гүрэнэй түсэб дүүргэхэ зорилго модошодой урда табигдана. Модо бэлэдхэлэй II, III-дахи кварталай түсэб дүүргэхэ тухай асуудал һаяхан Арадай ажахын соведэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, түсхай тогтоол баталан абтаа.

Ой модоной промышленностиин предприятинууд хабар-зунай үедэ 6,5 миллион кубометр модо шэрэхэ даабаритай. Энэ түсэбөө дүүргэхын тула 19.600 худэлмэришэд, модо шэрэхэ 1100 автомашина, 1310 трактор модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ ажалда хэрэглэгдэхэ ёһотой юм. Мүн бага комплексно бригадын хүсөөр модо бэлэдхэлгэ дээрэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлагдана гэжэ дүй дүршэл харуулба.

Модо бэлэдхэлые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын, гүрэнэй түсэб заатагүй дүүргэхын тула шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулта бэелүүлхээр хараалагдана. Леспромхозуудай доодо складай ажал оньһожоруулхын тула «ККУ», «БКСМ» маркын 18 кран, автомат аргаар худэлгэгдэхэ 6 линии тодхогдохо юм. Модо томо багсаар ашаха, ута занданьшэрэхэ, модые нарин зурудаар отолжо унагааха түрүү арга үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Байгша оной II, III-дахи кварталай хугасаада 112 километр утатай нарин түмэр харгы, 2988 километр автомобильна харгы барихаар хараалагданхай.

Хуурай һайн модотой, модо шэрэлгын харгыһаа холо бэшэ газаар бэдэржэ, модо бэлэдхэлэй ажал эмхидхэхэ шухала. Автомашинаар модо шэрэхэ харгы барилтые түргэн саг соо дүүргэхын тула оньһожоруулагдамал түсхай 74 отряд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй ажалые хоёр халаанда ябуулбал, харгы барилга хараалагдаһан саг болзор соогоо дүүргэгдэхэ, хабар-зунай үедэ модо бэлэдхэлгэ ямаршье һаадгүйгөөр үнгэргэгдэхэ юм.

Мүн үбэлэй сагта худэлхөөр үйлэдбэреэ, техникээ хабар-зундаа бэлэдхэхэ гэһэн эрилтэ табигдадаг. Жэл ерэхэ бүри экономическа районой модошодой урда шэнэ, харюусалгатай зорилго табигдана, модо бэлэдхэлэй түсэб ехэ болоно. Энэ түсэбөө дүүргэхын, үбэлэй сезониие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула мүнөөнһөө техникээ заһабарилха хэрэгтэй. Тиимэһээ зундаа 600 трактор, модо шэрэлгын 700 автомашина заһабарилагдаха юм. Харин намар-үбэлэй модо бэлэдхэлгын эхилтэр 2380 трактор, 2120 автомашина заһабарилагдажа бэлэн болгогдохо. Намар-үбэлэй эхилхэтэй сасуу модо шэрэлгые таһалгаряагүйгөөр эмхидхэхын тула зундаа 1030 мянган кубометр модон отологдожо, үбэлэй харгын хажууда зөөгдэхэ юм.

Модо бэлэдхэлэй техникэ, худэлмэришэдые зүбөөр хубаарилан табиха, гүрэнэй түсэб заатагүйгөөр дүүргэхын тула үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ предприятиин хүтэлбэрилэгшэдэй нангин уялга болоно.

Е. КУДЗИ.



...арайн промышленна зонодохи Эльхиин автомашина заһаба...одой, мотоор заһабарилха участогай худэлмэришэн, ком...алай ударник Николай Степанович Степанов ажалдаа хо...эн ябадаг, халаан бүриингөө даабари 120 процент хү...гэдэг юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Степанов.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ҺУРАҺАН ДАЛАЙ...

Буряадай барилгын управлениин дэргэдэ байгуулагдаһан, бригадирнуудые бэлэдхэхэ жэлэй һургуули худэлмэреэ дүүргэбэ. Үйлэдбэриин дүшэ шахуу бригадирнууд болон худэлмэришэд тус һургуулида һуралсажа, өөһэдынгөө техническэ эрдэм мэдэрэл дээшэлүүлээ, барилгын индустриин туйлалтануудые шудалаа, ажалай эмхидхэл болон хэһэн худэлмэриин түлөө түлэгдэхэ түлөөһэ хайшан гэжэ түлэхэ тухай гэхэ мэтэ асуудалтай танилсаа.

Һургуули дүүргэгшэдэй түгэсхэлэй экзамен һаяхан болобо. Һургуули дүүргэгшэд үзэһэн юумэеэ һайса шудалаа. Һурагшадай дүрбэн хүниинь — бригадирнууд Г. И. Песков, А. К. Деменина, А. К. Савочкин, шулуушан П. П. Григорьев гэгшэд үзэһэн бүхы предмедүүдээрээ «таба» гэһэн сэгнэлтэ абажа гарабад. Тэдэнэртэ аттестат барюулагдахаһаа гадна, эрхимээр һуралсаһанайнь түлөө барилгын Управлениин зүгһөө Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаһан байна. Һуралсалаа һайнаар дүүргэһэн 9 хүндэ баясхалан хүргэгдөө.

Һуралсалтнай ямар үрэ дүн үгөө гээшэб гэһэн асуудалтайгаар Любовь Трифоновада хандахадамнай:

— Жэл соо һуралсаад байхадаа туһатайшье, хэрэгтэйшье юумэеэ оложо абаабди, — гэжэ тэрэ харюусана. — Хоёрдохи жэлээ бригадираар худэлнэб. Ажалай эмхидхэл, хэһэн худэлмэриин наряд хааха, барилгын экономико мэдэхэ талаар баларшаг тухайлбаритай байгдагша һэн. Һургуулида эдэ асуудалнуудтай һайса танилсажа гараабди. Мүнөө наряд хайшан гэжэ хааха, барилгын материал болон мүнгэ зөөри хайшан гэжэ алмаха, барилгын материалнуудай технологи шудалха талаар юу хээхэниие мэдэдэг бологдоо.

Бригадымни гэшүүд ажалайнгаа шадабари дээшэлүүлхэ, мэргэжэлээ түгэс шудалхын түлөө хэшээл оролдолго ехээр гаргадаг. Вера Рожковская, Лидия Голубева гэгшэд мүнөө жэл үдэшын дунда һургуули дүүргэхэнь. Тиихэдэ Галя Куделина 9-хи класста, Галя Степанова культпросветучилищиин 3-дахи курсада һуралсанад, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Һуралсал ажалдань ехээр туһална. Мүнөө жэл тус бригадынхид мяханай комбинадта баригдаһан 120 байратай гэрэй доторхи, гадархиие үнгэлжэ дүүргэһэн байха юм. Тушаан абалгын комисси тэдэнэрэй худэлмэридэ һайн сэгнэлтэ үгөө. 1-дэхи СМУ-гай начальник тэдэнэрэй оролдосотойгоор, үнэн сэхээр худэлмэрилһэнэйнь түлөө бригадын олохон гэшүүдтэ баясхалан хүргэһэн байна.

Мүнөө тус бригада нүхэр Одновороченкын бригадатай хамта автоуправлениин 38 байратай гэр үнгэлхэ худэлмэри болзорһоонь урид дүүргэһэн байха юм. Тэрэ гэрынь һаяар ашаглалгада оруулагдахань.

Тэдэнэр түйлаһан амжалтаар һанаагаа амарнагүй. Һуралсажа олоһон мэргэжэл шадабаринь һайнаар, түргэнөөр, гарзагүйгөөр худэлхэ ябадалдань туһална. «Һураһан далай» гэжэ арад зон дэмы хэлсэгүй байха.

Хөөрэлдөөнэйнгөө эсэстэ Любовь Трифонова һуралсал тухайгаа иимэ хүсэлэлтэй байһанаа мэдүүлнэ:

— Бригадирнуудай һуралсал тон шухала хэрэг. Барилгашадые олоор хабаадуулһан техническэ һуралсал эмхидхэхэ тон шухала. Юуб гэхэдэ, ажабайдал урагшаа хододоол дабшана. Тэрэнэй хойно гарангүй өөһэдынгөө эрдэм мэдэрэл, мэргэжэл шадабариие сат үргэлжэ дээшэлүүлхэ зэргэтэйбди. Тиигээд байхадаа урдаа табигдаһан туйлай ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байһандамнай ямаршье ажаг һэжэг байхагүй, — гэжэ хөөрэнэ.

Зураг дээрэ: Барилгашан бригадирнуудай һургуули дүүргэгшэд (зүүн гарһаа): Таисия Викторовна Евсюгина, Нина Егоровна Коровушкина.

А. ШУЛУНОВ.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Генри УИНСТОН

Мэндэ амар, МОСКВА!

Генри Уинстон нютагтаа, США-гаа бусажа ошоод, Советскэ Союз тухай бэшэһэн хэдэн бэшэгүүдээ Америкын түрүү хэблэлдэ толилуулаа. Генри Уинстоной түрүүшын бэшэгые «АПН» агентство уншагшадайнгаа анхаралда дурадхана.

Эрхэ сүлөө! Түрмэ соо үнгэргэгдэһэн аяар зургаан жэлэй туршада энээн тухай домоглооб. Би коммунистби. Үндэһэ яһанай талаар газаашалгые, Линчиин сүүдые орон дотороо болюулхын түлөө тэмсээб, эб найрамдал, эрхэ сүлөө туйлаха гэжэ эрмэлзээб. Гансал энэнэйм түлөө намайе түрмэдэ хаагаа һэн. Түрмэ соо юу үзэһэн тухайдаа бэшээд яалайб. Туһаламжа оройтожо ерээд, һохор болошооб. Тиигэбэшье намайе эдэгэхэ гэжэ хэдэ мянган нүхэдни батаар этигэдэг байгаа. Тэдэнэр оролдолго гаргажа, намайе больницада оруулаа бэлэй. Тиигэбэшье тэндэ сүлөө гээшые үзөөгүйб, алхам бүхэниием түрмын сагдаанар адаглажа, шэртэжэ байдаг һэн. Коммунис худэлөөнһөө холошье байдаг хүнүүд хүрэтэрөө намайе сүлөөлхэ эрилтэ табижа байһан тухай нэгэтэ радио-дамжуулгын үедэ мэдээ һэм. Хэдэн хоног үнгэрһэн хойно минии адвокат Джон Абт ерээд: «Уинни, ши табигдааш» гээ һэн.

Тиигэжэ би дахин нүхэдэйнгөө дунда ороо һэм. Эдэ олон миллион танигдаагүй хүнүүд намайе сүлөөдэ гаргаха гэжэ оролдоо. Тэдэниие бултыень тэбэреэд: «Һайнта даа. Түрмын эзэд зоригыем хухалжа шадаатүй. Би тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэб» гээд хэлэһэйб гэжэ һананаб.

Интернациональна арюун уялгадаа үнэн байдаг совет хүнүүд намайе табюулхын тулада оролдоо, үнэн зүрхэнэй захяа, бэшэгүүдые эльгээдэг байгаа гэжэ Гэс Холл хөөрөө бэлэй. Би үнэн зүрхэнһөө уяраад, уйлангүй байжа шадаагүйб.

Уданшьегүй, Советскэ Союзда ошожо аргалуулха урял ерээ һэн. Энэ мэдээсэл намайе гол таһа баясуулаа. Бишье аян замдаа түргэн бэлдэбэб. Һүүлэй һүүлдэ самоледой далии доогуур Москвагай галнууд яларшоо.

1933 ондо анха түрүүн Советскэ Союзда ерэһэн тухайгаа эжэлүүдгүй һанаадхибаб. Тиихэдэ би залуухан ябааб. Совет хүнүүд түрүүшынгээ табан жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байһан. Хүниие хүнэй дарлаха ябадал үгы хэһэн, бүхы засагаа худэлмэришэн ангида барюулһан иимэ нэгэ гүрэн дэлхэй дээрэ бии гэһэн һанал бодол намайе зоритжуулаа һэн.

Тиихэдэ манай орон дотор экономическа кризис түлэг дундаа байһан юм. Хархис хүсэнүүд худэлмэришэн ангиие дарладаг, негр зониие элдэбээр баһадаг, доромжолдог байба. Линчиин сүүд, зуд, хүсэрхэлгэ... хүндэ хүшэр саг байгаа.

Харин Советскэ Союзда тад ондоо байһан. Эндэхи улад зон социализм байгуулхын тула абьяас, хабаяа гарган ажаллажа байһан бэлэй. Совет хүнүүд яажа ажаһуудаг, ажалладаг бэ гэжэ хоёр нюдөөрөө харахын тула энэ орондо ерээ һэм.

... Советскэ Союзай нэгэ нютаг — Буряад оронтой танилсаа бэлэйб. Революциин урда тээ буряад зон үзэг бэшэггүй шахуу байһан. Хүн зонойнь үдэр соохи олзо доход оройдоо арба мүнгэнһөө дээшэ гарадаггүй байба. Хаанта засаг энэ арадай үндэһэ таһалха ябуулга хэдэг байгаа.

Гэхэ зуура, Буряад орон оройдоо 15—16 жэлэй туршада совет замаар хүгжөөд байхадаа, ямар гайхамшаг юумэ хэжэ бүтээжэ шадаха байһанаа харуулаа. Һургуули, больницанууд олоор баригдажа, буряад зон хүгжэн һалбаралгын үргэн замда оронхой.

Хаа хаанагүй шэнэ фабрика, заводууд бодхоогдоһон, худөө нютагуудаар түрүүшын колхозууд эмхидхэгдэһэн байгаа. Элдэб бэрхэшээлнүүдэй али олон дайралдабашье, буряад арад юунһээшье тунхарингүй, гэрэлтэ һайхан байдалаа шэнэ нараар гэрэлтүүлэн һалбаруулһан габьяатай.

Мэргэжэлтэй худэлмэрилэгшэд тухай асуудал ехэ шангаар табигдаһан байна. Юундэб гэхэдэ, шэнэ байдал тогтоохын тула дүршэлтэй инженер, врач, багшанар хэрэгтэй ха юм. Энэ асуудал богонихон болзор соо шиидхэгдээ. Урдань тулюур, харанхы, гэгээнги байһан буряадууд эрдэм, техникэ шудалһан мэргэжэлтэйтэй, партийна худэлмэрилэгшэдтэй болонхой. Энэнь асари ехэ илалта болоно. Бүхы Совет орон соохи олон үндэһэ яһатан, арадууд иимэ түргөөр урагшаа дабхиһан байна. Буряадууд хайшан гэхэдээ Советскэ Союзай бусад үндэһэ яһатантай али зэргэдэ гарааб? Ород арадай, Совет засагай айхабтар ехэ аша туһаар иимэ юумэ туйлагдаа гэжэ танда сэхэ харюусаһууб.

Нютагаа бусаад, энээн тухай һайса хөөрөө һэм. Сагаан шарайта хүнүүд түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ габьяа хээ: манай орондо һаа «ондоо зүһэтэд» гэгдэхэ байһан бүхы бага, ехэшье арадуудта, арад үндэһэндэ адли эрхэ, зол жаргал олгуулаа.

СССР хадаа хүниие дарлаха ябадал үгы хэжэ, үндэһэ яһанай асуудал зүбөөр шиидхэһэн, ямаршье зүһэ шарайтан, үндэһэ яһатанда тэгшэ эрхэ олгоһон, дэлхэй дээрэхи эгээл түрүүшын гүрэн болоно.

Совет газар дайда дээрэ дахин гэшхэхэдээ, эдэ бүгэдэ һанаандам ороо бэлэй. Самолёдой гэшхүүр дамжан буужа ябахадаа: «Мэндэ амар, Москва!» гэжэ хэлээ һэм. Һайндэрэйхеэр гоёһон, һаруул һайхан Москва намайе утаа дулаанаар угтаа һэн. Хэды хоноод, КПСС-эй XXII съезд нээгдэхээ байһан юм. Энэ гайхамшаг ушарые бүхы орон, бүхы дэлхэй хүлеэнхэй байгаа. Совет хүнүүд түрэл партиингаа съездые угтуулан, ажалай шэнэ илалтануудые туйлажа, тэрэнь үдэр бүхэндэ радио, газетэнүүдээр мэдээсэгдэжэ байһан үе бэлэй.

Үнинэй хүлеэгдэһэн түүхэтэ, дэмбэрэлтэ үдэр мандаа һэн. Намарай тунгалаг агаараар сээжэ дүүрэн амилжа, Москвагай үйлсөөр алхалбаб. Сэдьхэл зүрхэм сог залитай, этигэл найдал бадаранхай.

Совет арадай эрхим түлөөлэгшэд, мүн хилын саанахи айлшад съездэ ерэбэ. Олон үеын хүнүүдэй хүсэл эрмэлзэл болоһон коммунис байдалые үргэн далайсатайгаар байгуулха шэнэ шатада оробобди гэжэ Н. С. Хрущевой хэлэхэдэ, съездын делегадууд нэрьемэ альга ташалтаар угтаа һэн.

США-гай компартиин делегациин гэшүүн болоҗо, олон тоото гайхамшаг совет хүнүүдтэй, ухаалан зохёогшод, үйлэдбэриин түрүүшүүл, коммунис ажалай бригадын тэшүүд, партийна болон гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаха аргатай болоо һэм. Намайе энэ зал соо һууна гэжэ Элизавет Гэрли Флиннэй хэлэхэдэ, съездын делегадууд, президиум булта бодожо, альга ташаа һэн. Минии сэдьхэлэй ямараар худэлһые ямаршье үгөөр дамжуулхын аргагүй.

Минии гарые шангаар адхаа бэлэй. Энэ хадаа Совет ороной хани халуунаар хандажа байһанай гэршэ тэмдэг мүн гэжэ ойлгоо һэм. Энэ асари ехэ ороной нютаг хизаарнуудаарнь ябаһайб, совет хүнүүдэй ажалые хараһайб гэжэ һанахадам, эмшэд намайе табяагүй һэн. Эмнэлгын үедэ бэеымни элүүр бүхы дээрээ һайжархаһаа гадна, нюдэмнишье заһараа.

Томско пединститудай студент Роза Шафигулина өөрынгөө нюдэ намда дурадхаа һэн. Ямар гайхалтай һайхан сэдьхэлтэй басаган гээшэб! Имэл даа, совет залуу үетэн! Коммунизмын үедэ ажаһууха хуби, золтой хүнүүд!

Зарим тэды сагай үнгэрхэдэ, Советскэ Союз соогуур ябаха аргатай болоо һэм. Хожомынь «Красная стрела» поездо һуугаад, Ленинград ошооб.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1964 оной майн 14.

ГДР

ХАНИ БАРИСААН—МАНАЙ АГУУЕХЭ ИЛАЛТА

— Фашизмһаа немец арадай сүлөөлэгдэһэн сагһаа хойшо манай түүхын шэнэ саг үе эхилээ,— гэжэ ГДР-һээ Москвада байдаг онсо, бүрин эрхэтэ элшэн сайд **Рудольф ДЕЛЛИНГ** һаяхан хэлээ.—Дэлхэйдэхи эгээ түрүүшын социалис гүрэн болохо Советскэ Союз гитлеровскэ сэрэгүүдые хяа бута сохёод, фашизмые ялаһанай һүүлдэ тэмдэг болгон 1945 оной майда рейхстаг дээрэ улаан туг хиисхээ бэлэй. Тэрэ илалтын ашаар эндэхи хүдэлмэришэн ангиин манай арадай бүхы демократическа хүсэнүүдтэй нэгэдэн, фашизмда эсэргүү демократическа шэнэ засаг түрэ тогтоогоод, Германиин нэгэ хубида социалис общество байгуулжа эхилхэ аргатай болоо һэн. Эдэ бүгэдэмнай совет нүхэдэй һайн һайхан садхалтай, тодорхой туһаламжын ашаар туйлагдаа. Фашис дарлалтаһаа Европын арадуудые сүлөөлһэн Советскэ Союзай түүхэтэ габьяань мүн лэ германо-советскэ бата хани барисаанай, ГДР болон Советскэ Союзай харилсан туһалалсаагын эхи һуури болоо һэн.

Мүнөө республикамнай социалис общество үргэн дэлисэтэйгээр байгуулжа байһан. Тэрэнэй программа Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин VI съезд дээрэ найруулан зохёогдоо һэн. Социализм байгуулһан экономическа программа болоһон долоон жэлэй түсэбые энэ оной январьһаа хэрэгүүлжэ эхилээ. СЕПГ-эй хүтэлбэри доро промышленностиин гол гол һалбаринуудые, хими, эрдэм, техникэ саашадаа хүгжөөлгэдэ, арадай ажахые хүтэлбэрилхэ хэрэг һайжаруулгада республикынгаа ажалшадай оролдолгые зорюулна. Промышленна продукци үйлэдбэрилгөөр бүхы Германиин 1936 ондо туйлаһан хэмжээндэ мүнөө жэл манай республика хүрэхэ юм.

Республикымнай тараашад 1960 онһоо хамтын ажалай замда шууд оронхой. Мүнөө тэдэнэр худөө ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ, арад зоноо тараагаар хангаха зорилгоёо амжалтатайгаар шиидхэжэ байна.

Үйлэдбэри дээрэ туйлаһан амжалтануудайнгаа ашаар соёл болбосорол, элүүрые сахилга, социальна тэдхэмжэдэ мүнгэ зөөри улам ехээр һомолдог болонхойбди. Тэдэ бүгэдэндэ жэл соо 20-ёод миллиард марк заргашалагдана. Хүн бүхэндэ хүртэсэнь талаар абажа харабал, Баруун Германиинхиһаа хоёр дахин ехэ юм.

ГДР-эй уласхоорондын нэрэ хүндын үргэжэ байһые, эб найрамдалай политика баримталан бэелүүлдэг байһыень онсолон тэмдэглээд, нүхэр Деллинг иигэжэ хэлэбэ:

— Баруун Германидахи амгалангүйшэ хоро шаратание, хархис шунахайнарые хазаарлан, амьень татахын тула, дэлхэйн дайн тэдэнэр үүдхүүлхэгүйн тула СЕПГ, ГДР-эй правительство шухала бүхы юумэ дүһан хэнэ. Немец хоёр гүрэнэй эбтэйгээр зэргэ оршон, экономическа мүрысөөнэй политика бэелүүлхыень Баруун Германие баадхаха гэжэ оролдоноди. СЕПГ-гэй VI съездын зохёоһон, «Ухаан бодолоо, дура хүсэлөө тааралдуулха» проектын талаар үгэеэ ойлголсохо ябадалые үндэһэ болгодогди. Энэ политика баримталан, нүхэр Вальтер Ульбрихт энэ оной январиин 6-да Баруун Германиин канцлер Эрхардта дурадхал оруулһан байгаа. Тиихэдээ ядерна зэбсэг огто хэрэглэхэгүй гэһэн договор хоёр гүрэнэй хоорондо баталха дурадхал оруулһан байна юм. Атомна зэбсэг нэрымэ аргаар гартаа оруулха гэдэг ФРГ-гэй правительство манай дурадхалда мүнөөшье хүрэтэр харюусагүй. Тэдэ германска асуудалые немец хоёр гүрэнэй үгэеэ ойлголсоһон үндэһөөр шиидхэжэ шадагдаха бшуу. ГДР-ые залгиха, социалис бусад оронуудай газар дайдые булимтарха зорилготой Баруун Германиин хархис этагээдүүдэй политика национална хөморол һон ондоо юундашье абаашахагүй. Имнэ хараа шугам аяар 14 жэлэй турша соо Аденауэр баримталһан байгаа. Хэрбээ Баруун Германиин мүнөөнэй канцлер хоро үһөө нэхэхэ гэлэг империалис политика баримталбал, урдын канцлерһаа һураггүй түргөөр шаргаа газардуулхань лабтай.

Германиин Демократическа Республикын дурадхал Баруун Германида, Баруун Берлиндэ улам ехээр дамжуулдаг болоно байна. 1963 оной декабрьда пропуск (табилга) тухай Берлинскэ хэлсээ баталһан манай правительствын үүсхэлые немец ажалшад ехэтэ һайшааһа. Тэрэнэй үндэһөөр Баруун Берлинэй миллион үлүүтэй хүн зон ГДР-эй ниислэлдэхи түрэлхидтөө, танилнуудтаа шэнэ жэлэй һайндэрөөр айлшалаад бусаа. Тэрэ зэбсэг хурааха асуудалаар Советскэ Союзай, бусад социалис гүрэнүүдэй бэелүүлдэг эб найрамдалта политикые манай правительство эрид шууд дэмжэнэ, мүн өөрһэдөө галнаа залаһаа эдэхэйтэй ябуулга хэнэ. Дэлхэйн 90-ээд оронуудта ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын элшэнһэн ното энэнэй эли тодо жэшээ болохо юм. Ядерна гүрэнүүдэй олошорхо, Баруун Германиин ядерна зэбсэгтэй болохо ябадалые бүрүүшаанабди гэжэ тэрэ ното дотороо эрид саха мэдүүлээ һэн.

ГДР болон Советскэ Союзай хоорондохи бата бэхи хани барисаан немец газар дээрэ социализм амжалтатай байгуулха, национална асуудал амгалан ёһоор шиидхэхэ, ГДР-эй уласхоорондын нэрэ хүндые ходо дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл мүн гэжэ Германиин Демократическа Республикын ажалшад тооно. СССР социализм байгуулһан байһан дүй дүршэлөө биднэдэ дамжуулхын хажуугаар, материальна болон научно-техническэ туһаламжа мандэ ходо үнэн зүрхэнһөө үзүүлнэ. Манай оронуудай хоорондохи ходөө хадаа үһөө абалгын, түримхэйлэлгын тэнгэ забдалгаһаа республикын хүдэлмэришэд, тараашадтай хамгаалха найдабаритай хамжээн болоно.

КПСС-эй XX съездын һүүлээр партинуудай, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа эрхэтэ харилсан туһалалсалга бүри үргэнөөр дэлгэржэ байнхай.

ГДР болон Советскэ Союзай хоорондохи худалдаа наймаае экономическа, научно-техническэ үргэн ехэ харилсаанай жэшээ болгон харуулха хүсэлтэйб. Туйлай ехэ мүнгэнэй — 11 миллиард немец маркын худалдаа наймаан хоёр ороной хоорондо мүнөө жэл хэгдэхэ юм, «Дружба» гэжэ нефтепроводой ашаглагдажа эхилхэдэнь, ГДР-эй шэнэ һалбарие—нефтехимиие хүгжөөхэ шухала түлэб эд манай национальна экономикодо бии болохо. Экономическа талаараа харилсан туһалалсалгын Соведэй оршом дотор, мүн хоёр талын хэлсээнэй ёһоор түсэбүүдээ таарулан табиха гээшэ манай экономикодо шэнэ арга боломжонуудые бии болгоно. Дайнай үедэ манай ажабайдал тон ехээр һандараа һарлаа һэн. Германи хоёр хуби болон таһараа һэн, Баруун Германиин империализм хорото ябуулга хээд һалангүй. Гэбэшье тэрэ бэрхэ байдалда мүндэлөө тогтоһон гүрэнэй социализм байгуулжа, хүгжэн дэбжэжэ шадаха байһанаинь ГДР-эй жэшээ дээрэһээ эли тодоор харагдана.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй асуудалнуудаар, мүн гададынье политикын талаар КПСС СЕПГ хоёрой баримталдаг үзэл бодол бүрин тудалдаг, таарадаг гэжэ тэмдэглэхэ гээ һэм. КПСС-эй марксистско-ленинскэ политикые бидэ дэмжэнэбди, Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй огто бүтэхэгүй, эб таһалха зорилготой хараа бодолые, политикые эрид буруушаанабди.

Манай республикада Советскэ правительствын хани болохо хандалдагай, ходо туһалдаг байһые үнэтэйдэ тоолодогди. Германска эбэй договор баталаа, Баруун Берлиние сүлөөтэ город болгоё, тиигэжэ Баруун Германиин үһөө нэхэгшэдэй зүгһөө арадуудай амгалан байдалда дахинаа аюул тохёолдуулхыень болиулхе гэжэ баруун гүрэнүүдтэ Советскэ Союз оло дахин уряалһан байгаа. Энэнэй үндэһөөр лэ Европодохи бата бэхи, найдамтай эб найрамдал туйлагдаха болохо юм. Германска эбэй договор баталха тухай Советскэ Союзай дурадхалнууд манай арадай национальна хүсэл бодолдо таараха байна.

Германо-советскэ хани барисаае нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр сахижа, агууехэ туйлалтын гуримаар хамгаалжа байгшабди, байхашьебди. Энэ хани барисаан эб найрамдалай түлөө, социализмын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалта хангахань лабтай.





Фриц Унгер Степан Бац хоёр үнинэй хани нүхэд болонхой.

Немец Фриц Унгер фашистнуудай Бухенвальдскэ концлагерьта байхадаа арбан хоёр ... совет хүбүүн Степан Бацые үни удаан саг соо нюужа байһан юм. Тиигэжэ эсэсовскэ алуурш... тэрэ хүбүүнине абарһан байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо олон жэл үнгэрөө. Теэд тэдэ хоёр бэе бэеэ ... шье болотор мартадаггүй. Мэнэ һая С. Бац бүлэтэеэ хамта Украинын Николаевка тосхонһоо ... Эльстертэ (ГДР) айлшалжа ерэһэн юм. Ф. Унгер үргэжэ абаһан хүбүүгээ ехэ хүхюутэйгээр угт... лэй. Зураг дээрэ: хани болоһон бүлэнэрэй гэшүүд суглараад байна.

АДН—ТАСС-ай ...

ДҮРЭ БУЛЯАЛДААН

«Спартак» бүлгэмэй спортын ордон соо хоёр үдэрэй туршада дүрэ буляалдаагаар болоһон мүрысөөн харагшадые хэды һонирхуулба гээшэб! Тэрэньшье зүб. Тус барилдаагаар городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн байгша ондо түрүүшынхеэ үнгэргэгдэһэн байна. Дүрэ буляалдаанда шалгарха гээшэ тиимэшье амар бэшэ. Тиимэһээ эрхим һайн техникэ харуулхаһаа гадна, габшагай солбон, шударгы уян, шанга шүрбэһэтэй байха болоордоно ха юм.

Манай республикын бэрхэ барилдааша Саян Шохонов Виктор Баймеев хоёрые спортдо дуратайшуул үнихэнэй мэдэхэ бэзэ. Эдэ хоёр студентнэр жэлһээ жэл бүхэндэ ана мана туласалдажа, мүрысөөн бүхэндэ эрхим һайн техникэ харуулдаг юм. Залуу хоёр нүхэднай юугээрээ ондооб гэхэдэ, агроном нүхэр Шохонов классическа барилдаагаараа техникын эрхим дүй дүршэл харуулжа, нүгөөдэеэ тогтоон тороонгүй иладагыень тэмдэглэхэ шухала. Мүн багша болохо Баймеев дүрэ буляалдаагаар нүхэртөө булигдадаггүй юм.

Спортдо дуратайшуулые һонирхуулһан эдэ мүрысөөндэ хүн зон олоороо ерэжэ, Улаан-Үдэ городой дүрбэн бүлгэм өөһэд өөһэдынгөө бэрхэ бэрхэ шамбайшуулые табиһан байна. Мүн баһа өөр хоорондын түрүү һууриие эзэлхын түлөө элдэб янзын фабрика, заводуудһаа, дээдэ һургуули, техникумүүдһээ тон олоороо спортсменүүд суглараа. Барилдаанда хабаадалсаһан спортсмен бүхэн аяар таба, заримашуулынь зургаа дахин барилдаһан байна.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр харагшадые нилээд хүлгөөгөө. Эгээл хүнгэн, хүнгэншэг бэетэйшүүл сооһоо Холукшанов Харнухаев хоёр тус тустаа байгша оной городой чемпионууд боложо, Буряадай спортын бүлгэм болон эмхинүүдэй союзай Соведэй грамотаар шагнагдана.

— Ковер дээрэ хүнгэн бэетэйшүүл — 63 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй барилдаашад дуудагдахань, — гээд мүрысөөнэй судья П. Пятков соносхоно.

Эдэ шэгнүүртэмнай республика соогоо эгээл олон юм, гайтай бэрхэ, габшагайнуудшье сугларшоо гэхэдэ алдуу болохогүй. Эдэнэрэй дунда городой болон республикын нэгэнтэ бэшэ чемпионууд болоһон студент В. Баймеев, агроном С. Шохонов, инженер С. Бутуев, мүн баһа үнгэрэгшэ жэлдэ республикынтаа

Спорт

залуушуулай дундаһаа ... чемпион болоһон Сукнев ... оролсоно...

Шохонов Баймеев хоёр... ороһоор добтололсобо.

Саян Шохонов барилдаа... һээр хоёр удаа шадамар ба... хэртөө добтолоо. Гурбадахи... рэхэдээ Шохонов нүгөөдэ... мүрөөрнь даража унаша...

Дунда зэргын шэгнүүртэ... танов Юсупов хоёрой һони... даан тиимэшье удаан ... ушарынь юуб гэхэдэ, Хал... хүлөө гэмтээжэ, саашадаа ... хаяа болишоо. Тиигэжэ Ю... рүү һуури эзэлһэн байна.

Мүрысөөнэй хоёр үдэрэй ... гахада, «Спартак» бүлгэмэй ... очкотой боложо, түрүү һуу... раа. «Локомотив» болон Б... багшанарай институтай кома... тус тустаа 25—26 очкотой ... хоёрдохи, гурбадахи һуури... эзэлээ.

Мүрысөөндэ илаһан бүх... грамотанууд барюулагдаа.

Д. БАЛД...

Рекорднууд шэнэлэгдэнэ

Мэргэн буудагшадай дунда городой түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ табан команда хабаадалсаһан байна. Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, спортын бүлгэмүүд илангаяа «Спартак», «Ажалай резервын», хүдөө ажахын техникумэй команданууд мэргэн буудалтаар һайн дүн туйладагшье һаа, залуу спортсменүүдые хүмүүжүүлхэ асуудалда анхаралаа хандуулдаггүй байһание харуулна.

Үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, республикын хоёр рекорд шэнэлэгдэһэн байна. «Труд» бүлгэмэй Валентина Якимова, «Буревестнигэй» Цырен Бальжиев гэгшэд 50 метрэй зайда хэбтээд, 30 һомоор буудахадаа, эрхим һайн дүн харуулаа бшуу. Эхэнэр спортсменүүд сооһоо шалгаржа республикын чемпион болоһон Валентина Якимова түрүүшынгээ упражнени дүүргэхэдээ 100-һаа 98 очко абана. Удаадахи хоёр һорёондоо 95—98 очконуудтай боложо, хамтадань 293 очко болгожо, республикын шэнэ рекорд тогтообо ха юм. Хэдэн жэлэй урда тогтоогдоһон рекорд 284 очко байһан. Хоёрдохи рекордыень «Буревестнигэй» Цырен Бальжиев тогтоогоо. Ургажа ябаа залуу энэ спортсмен 300-һаа 295 очко абажа, рекорд шэнэлбэ гээшэ. Урдань тогтоогдоһон рекорд 293 очко байһан юм.

Команда бүхэнэй дүн гаргахада «Динамо» бүлгэмэйхид 1397 очкотой боложо, түрүүшын һуури эзэлээ. «Труд», «Буревестник» бүлгэмэйхид удаадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Энээнэй удаа бага аматай буугаар 60 дахин сагаалса буудаха һорёон мүрысөөндэ «Динамын» команда дахинаа эрхимлэжэ, 2516 очко абаһан байна.

Өөр хоорондын мүрысөөндэ Цырен Бальжиев —551, В... Якимова 526 очконуудые ... түрүүлбэ. Эдир спортсмен... һоо Зосин түрүүлээ.

Пистоледээр буудалгын ... спортын мастер Анатоли... лев бултанһаа һайн амжал... лаа. Тэрэ абажа боломоор ... 266 очкотой болоно. Хоёрдо... рие спортын мастер Юндэн... лов эзэлээ. Эхэнэрэй ... В. Якимова 236, эдиршүүл... Могзоев («Динамо») 231 оч... жа эрхимлэһэн байна.

Хэдэн үдэрэй туршада ... мүрысөөнэй дүн гаргахада... дээрэць долоон очко абаһан ... мо» бүлгэмэйхид эрхимлээ. ... хи һуурие найман очкотой ... команда, гурбадахие «Труд... мэй хоёрдохи командань ... байна.

Н. ИВА...

„Советскэ Союзда баярые хүргэнэбди"

БУХАРЕСТ, майн 13. (ТАСС). Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин секретарь С. Сурасто эндэ үнгэржэ байһан уласхоорондын профсоюзна конференци дээрэ профсоюзна хүдэлөөндэ эхэнэрнүүдые олоорнь хабаадуулха, профсоюзуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ тэдэнэрые эдэбхитэйгээр хабаадуулха асуудалнуудаар элидхэл хэбэ.

Олон оронуудтахи профсоюзна хүдэлөөндэ ажалша эхэнэрнүүдые хабаадуулга тухай һонирхолто баримтануудые тэрэ дурдаһан байна.

Бүгэдэкипрэй ажалай федерациин түлөөлэгшэ Кристалени Симеугэй хэлэһэн үгые конференцидэ хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаа. Киптэ шахардуу байдал тохёолдоһондонь имагтал империализм ба неоколониализм зэмэтэй юм гээд тэрэ хэлээ. Манай тэмсэлыемнай дэлхэйн бүхы ажалшад, Бүхэдэлхэйн профсоюзна федераци дэмжэнэ. Илангаяа совет профсоюзуудта, совет правительствада ехэ баясхалан хүргэнэбди. СССР хадаа бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байһан бүхы арадуудай үнэн сэхэ хани мүн.

Шухала удха шанартай документ

САН-ХОСЕ, майн 12. (ТАСС). «Н. С. Хрущев. Национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй асуудалнууд. «Ганиэн Таймс», «Альжа Репюбликэн», «Пепль» болон «Ботатаун» газетэнүүдэй редакциин асуудалнуудта харюу» гэжэ брошюра эндэ испан хэлэн дээрэ хэблэгдэн гараба.

«Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нягта жагсаалтай байхын түлөө КПСС-эй хэжэ байһан тэмсэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленум дээр. М. А. Сусловай хэһэн элидхэл мүнөө хэблэлдэ бэлэдхэгдэжэ байна гээд Коста-Рикын арадай авангард гэжэ партиин хүтэлбэрилэгшэд мэдээсэб.

Дээрэ нэрлэгдэһэн материалнуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ тухай Коста-Рикын арадай авангард гэжэ партиин Центральна Комитедэй Пленум дээрэ баталан абтаһан резолюци соонь дурадхагдана. Мүн Хитадай коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй һандаргахы бүхы ажал ябуулгые балшыса элирүүлхэ тухай Пленум зааһан байна.

Хани ёһоной туһаламжаар

БАГДАД, майн 11. (ТАСС). Советскэ Союзай техническэ туһаламжатайгаар баригдаһан баһа нэгэ промышленна предприяти — гүрэнэй оёдолой фабрика баяр ёһололой оршон байдалда ашаглалгада үгтэһэн байна.

Энэ мүнөө үеын фабрикада мянга гаран хүн хүдэлжэ, оёмол хубсаһануудые гаргаха, жэл бүхэндэ 3 миллион метр бүдөөр юумэ оёхо юм.

Фабрикын продукци хадаа гадаадын оронуудһаа бүд худалдажа абалгые хороохо, оронойнгоо промышленностиие саашадань хүгжөөлгэдэ шухала болохо гадаадын валюта алмаха арга олгохо байна.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной майн 14.

Хуушан хараа шугамаа баримталһаар

ГААГА, майн 12. (ТАСС). «Европодохи шахардуу байдал зарим тэды һулараа гээшэ ха»,—гээд США-гай гүрэнэй секретарь Дин Раск НАТО-гой Соведэй сессиие нээхэ ёһололдо үгэ хэлэхэ зуураа мэдүүлбэ. «Коммунистнууд сүлөөтэ гүрэнүүдтэ урдынхяараал аюулта байдал тохёолдуулна» гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

НАТО-да хабаададаг гүрэнүүд хоорондоо политическэ асуудалнуудаар нягта холбоотой байха һэн гэжэ Раск хэлээ. НАТО-да ородог гүрэнүүд ямар нэгэ политическэ асуудалнуудаар шиидхэбэри абахынгаа урда тээ союзнигуудтаа энэ асуудалаа һайтар зүбшэн хэлсэхэ ёһотой гээд Раск уряалба.

Макнамара Сайгон ерэбэ

ЛОНДОН, майн 12. (ТАСС). США-гай оборонын министр Макнамара мүнөөдэр Сайгон ерээ гээд Рейтер агентство мэдээсэнэ.

Холбоото Штадуудһаа ерэһэн айлшание боломоор аюулһаа хамгаалхын түлөө шанга хэмжээнүүд абтаа.

Урда Вьетнамай партизануудта эсэргүү тэмсэлдэнь Урда Вьетнамда США бүхы хэрэгтэй туһаламжа үзүүлхэ гэжэ энэ мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ. Энэ жэлэй март һарада Урда Вьетнамда ерэхэдээ, партизануудта эсэргүү тэмсэхээр зохёоһон программын хэр бэелүүлэгдэжэ байһые хаража абахамни гээд Макнамара мэдүүлбэ.

Танганьикые хүгжөөхэ түсэб

ЛОНДОН, майн 12. (ТАСС). Танганьика болон Занзибарай Нэгэдэмэл Республикын президент Джулиус Ньерере ороноо хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тухай элидхэл Национальна суглаан дээрэ мүнөөдэр хэбэ гээд Рейтер агентствын корреспондент Дар-Эс-Саламһаа мэдээсэнэ.

Энэ түсэбэй ёһоор ороной экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ 246 миллион фунт стерлинг мүнгэн һомологдохо юм. Ороной городской болон хүдөөгэй районуудые хүгжөөн һалбаруулха, шоссе болон түмэр замуудые һайжаруулха, элүүрые сахиха, мүн гэгээрэлэй зургаануудай тоо олошоруулха хэмжээ ябуулганууд түсэбөөр хараалагданхай.

Энэ зохёогдоһон табан жэлэй түсэб гансахан Танганьикада хабаатай юм. Занзибарые хүгжөөхэ түсэб хожом зохёогдохоор хараалагдана.

Замбин шэнэ республика

ЛОНДОН, майн 12. (ТАСС). Хойто Родези энэ жэлэй октябриин 24-һөө бэеэ даанхай байдалтай болоходоо, президентскэ байгуулалтатай республика боложо, Замбин республика гэжэ нэрлэгдэхэ юм. Хойто Родезиин конституционно байгуулалтые зохёохо асуудалнуудаар Лондондо боложо байһан конференци дээрэ иигэжэ шиидхэгдээ гээд Рейтер агентство мэдээсэнэ. Мүнөө үедэ Хойто Родезиин премьер-министр байһан Кеннет Каунда бэеэ даанхай шэнэ гүрэнэй толгойлогшо болохо юм.

Майн 5-һаа Лондондо боложо байһан тус конференци энэ неделиин эсэстэ хүдэлмэреэ түгэсхэхэ юм.

Кубада эсэргүү харата аашануудаа үргэлжэлүүлһээр

НЬЮ-ЙОРК, майн 12. (ТАСС). Кубын контрреволюционернүүд һүйдхэлтэ хорото ябуулгануудые хэхэ зорилготой десантнуудые Кубада эльгээхээр түсэблэнэ гээд Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Майамиһаа мэдээсэнэ (Флорида штат). Эдэ диверсантнуудай олонхинь США-гай армида тусхай бэлэдхэл гараһан, «партизануудта» эсэргүү тэмсэлэй дүй дүршэлтэй юм гээд агентство тэмдэглэнэ. Эдэ десантнууд майн 20-һоо эхилжэ Кубада эльгээгдэхэнь гэжэ агентствын мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Кипрэй эрье шадар

НИКОЗИ, майн 12. (ТАСС). Кипрэй Республикын самолёт Мансура гэжэ һуурин нютагһаа табан миль газарта (Кипр аралай баруун хойто зүгтэ) уһан доогуур тамардаг онгосые обёорбо. Эндэһээ холо бэшэ газарта үшөө нэгэ корабль ябалсаа. Турциин экстремистнүүд хилын саанаһаа буу зэбсэг абана гэжэ Кипрэй засагаархин мэдэнэ гээд «Элефтерия» газетэ мэдээсэнэ. Кипрэй правительство Киптэ байһан ООН-ой сэрэгэй командованида энээн тухай мэдээсэ.

Киптэ Грециин офицернүүдые алана

НИКОЗИ, майн 12. (ТАСС). Үсэгэлдэр Фамагуста городто Грециин хоёр офицер алуулһан, үшөө нэгэ офицер хүндөөр шархатаһан байна. (Эдэнэр Киптэ байһан Грециин армиин офицернүүд юм). Мүн полициин нэгэ түлөөлэгшэ алуулаа.

Тэдэнэр машинаар ябаад, тушаан боложо Турциин секторта орошоһон байгаа. Тэдэ офицернүүдэй Грециин армиин түлөөлэгшэдбди гэжэ ойлгуулхые хэды оролдоошье һаань, Грециин экстремистнүүд тэрэ дары буудажа алаа.

Кипрэй арадта эсэргүү дайсадай энэ аашань бүхы үнэн сэхэ киприодуудай дурые гутаана.

Хэмэл одон замдаа гараагүй

НЬЮ-ЙОРК, майн 12. (ТАСС). Ванденберг гэжэ агаарай-сэрэгэй бааза дээрэһээ табигдаһан атомна бишыхан генератортай хэмэл одон замдаа гарабагүй гээд США-гай атомна хүсэнэй комиссиин түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Энэ хэмэл одон һара урда тээ табигдаа юм, теэд энээн тухай үсэгэлдэр хүрэтэр мэдээсэгдээгүй байгаа.

ГВАТЕМАЛАДА ПАРТИЗАН ДАЙН ШАНГАДАНА

...Полковник Артуро Олива Вальдес машинада һуужа, Гватемала городой түбтэхи асфальтаар хушагдаһан уужам сэхэ үйлсөөр гүйлгэн шуумайба. Үглөөнэй тэбхэр 8 час 30 минутада пулемёдой нажаганахань дуулдаба. Тиигэжэ Восстани хэгшэдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (ИВС) гаргаһан буудан алаха тухай шиидхэбэри дүүргэлтэ болгогдоһон байгаа бшуу. Гватемалын арадта баадхагдаһан сэрэгэй хархис хатуу засагай агент иигэжэ нохойн үхэлөөр хосорбо. Хархис хара үзэлтэй Убико, Кастильо Армас гэгшэдэй зонхилжо байха үедэ энэ полковник «тусхай даалгабаринуудые» дүүргэдэг байһан юм. Зонхилогшо Перальт Асурдиа гэгшэдэ «туһалдаг» байхые Вальдес һаяхан дахяад дурадхаһан байгаа. Полициин бариһан хэдэн партизануудые тэрэ өөрынгөө гараар алаһан байха юм. Пуэрто Барриосой арбан хүдэлмэришэд болон тараашад 1963 оной эхеэр Вальдесай захиралтаар зобоон туляагдаһанайнгаа һүүлээр алагдаһан байгаа. Тэрэ хадаа партизануудай эрэлхэг зоригто хүтэлбэрилэгшэ лейтенант Родольф Чакон гэгшые өөрөө буудажа алаа, Исабаль департаментын тараашадые хашалга хэһээлгэдэ хабаадалсаа.

Полковнигой алуулһантай дашарамдуулан, восстани хэгшэдэй хүтэлбэри иигэжэ мэдүүлээ. «Арад зондо гасалан зоболон үзүүлхые оролдоһон гэмтэн бүхэние хэһээхэ хүсэлэнтэйбди, гэмтэ ябадал хэһэнэйнгээ түлөө арадай зүгһөө сүүдлүүлхэт гэжэ сэрэгэй болон полициин начальнигуудта уридшалан һануулнабди, тэдэнэрэй туд бүхэнинь революционно сүүдэй шиидхэбэреэр зохихо хэһээлтэдэ хабаадуулагдаха».

Гватемалын «партизануудай районууд» ороной зүүн-хойто хубиин Серра-де-лас-Минас гэжэ хадануудта бии болонхой. 1963 оной түрүүшын һаранудһаа эндэ тэмсэл эхилһэн байха юм. Үнгэрэгшэ жэлэй мартын 30-да армиин зүгһөө гүрэнэй урбалтын хэгдэхэдэ, һунгалта болохо гэжэ найдаха аргагүй болоһон байгаа. Һунгалта болоо һаа, арадта шэнэ правительство байгуулжа үгэхэ зэргэтэй байгаа бшуу. Сүхэрөөд миин һууха гү, али тэмсэл хэхэ гү гэһэн асуудал демократическа патриотическа хүсэнүүдэй үмэнэ табигдаһан юм. Тохёолдоод байһан оршон байдалда тааруу түхэл маягтайгаар тэмсэл хэхэ зам шэлэн абтаһан байгаа.

Восстани хэгшэдэй зэбсэгтэ хүсэнүүд бии боложо, тэдэние залуу офицер Марко Антонио Ион Соса толгойлһон байна. Һүүлшын хоёр жэлэй турша соо демократическа тэмсэлэй боложо байхада бии болоһон «Ноябриин 13», «Октябриин 20», «Апрелиин 12» гэжэ гурбан зэбсэгтэ организацинууд хамтаржа, нэгэ мэдэлтэй болоһон байгаа. Эдэ нэрэнүүд Гватемалын арадай хэдэг революционно тэмсэлтэй холбоотой юм.

Орон дотор ямаршье партизанууд байхагүй, имагтал «бандидуудай болон үймөөшэдэй бүлэгүүд» эндэ тэндэ ябуулга хэдэг гэжэ правительство мэдүүлһэн байгаа бшуу. Шанга шалгалта хиналта доро байдаг хэблэл зэбсэгтэ тэмсэл тухай нэгэшье мүр толилдоггүй. Гэбэшье партизанууд ябуулга хэжэл байдаг, тэдэние найдамтай хаишарнай гэжэ тараашад мэдэдэг байха юм. Тиигэньшьегүй байхын аргагүй. Унарынь, армиин болон полициин нютагай агентнуудай хашалта хабшалтануудһаа тараашадые партизанууд хамгаалдаг.

Партизануудай хэдэг тэмсэлэй шангадалга абяа аниргүй байха аргагүй болгоо. Партизануудай ябуулга хэжэ байһан райондохи өөрынгөө буусада баян помещигүүдэй нэгэн ошоһон байна. Тараашадые харшалдаг дээрэһээ буусынь эрхилэгшэдэй нэгэн саазалуулан алагдаһан юм. Тэрэние лаблан мэдэхын тулада помещик тиишэ ошоһон байгаа бшуу. «Партизануудай отрядууд үнэхөөрөөл бии, урда тээнь энээние худал хуурмаг зэрэб тунхаг гэжэ би һанадаг байгааб. Тэдэнэр буу зэбсэгээр һайса хангагданхай, тараашадай дунда хүндэтэй. Эгээн лэ шухала юумэнь гэхэдэ, партизанууд хэлэһэн үгэдөө хододоо хүрэдэг...» гэжэ помещигэй энэ ушарта хэһэн мэдүүлгые хэблэл нюужа шадаагүй. Эдэ үгэнүүдыень полковник Артуро Олива Вальдесые алаһан ушар батадхан гэршэлжэ үгэнэ. Восстани хэгшэдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сүүдээр буудуулан алуулхаар шиидхэгдэһэн хархис засаг түрын бусад агентнууд мүнөө шэшэрэлдэн айжа байдаг болонхой.

Исабаль провинци эльгээхын тулада 1963 оной декабрьда армиие үргэнөөр элсүүлжэ ороһоноо нюухань засагаархидта угаа бэрхэтэй байшоо. Тиимэһээ «һуралсал хэхын» тулада нилээд олон сэрэгүүд энэ район эльгээгдээ гэжэ правительство элитээр мэдээсэхэ баатай болоһон байна. «Энэ һуралсалдань Урда Вьетнамай партизануудта эсэргүүгээр дайн хэжэ дүршэлтэй болоһон Америкын сэрэгэй алба хэгшэд ... боложо хабаадалсаһан байгаа. Сэрэгүүд тосхонуудые артиллереэр буудаа, тараашадай хэһэн тариае галдаа. Зүгөөр алууршадта юугээршье туһалжа шадаагүй.

Правительственна сэрэгүүд булигдаа. Энэ хадаа партизануудай отрядууд бии, ороноо хүсэдөөр сүлөөлхэ хүрэтэрөө тэмсэл хэхээр тэдэнэр шиидэнги гэжэ арадта харуулһан байна.

Республикын холын районуудта партизанууд ябуулга хэдэг байхаһаа гадна, ниислэлынь «эсэргүүсэлтын зоно» болонхой. Революционно организацинууд эдэбхитэйгээр ябуулга хэдэг сэрэгшэдэй бүлэгүүдые эндэ байгууланхай. Эдэ бүлэгүүд провинцинуудта партизануудай хэжэ байһан тэмсэлтэй холболдуулан, дайсадта сохилтонуудые хэжэ байдаг юм.

...Нэгэтэ үдэшын боро хараан үнгэржэ, Гватемала городто һүниин сагай болоод байхада, ниислэлэй хүн зон хүсэтэ тэһэрэлгэнүүдэй болохые гэнтэ дуулаа: буудалга эхилһэн байгаа. Удаадахи үдэрын газетэнүүд иигэжэ мэдээсээ: 60 миллиметр калибртай миномедоор ... хадань, гурбан минэ «Хун... диин» (сэрэгэй казармануу...) шангые тудаа. Казармын ... то талын башни, үндэр н... тэй тогой дамжуулагда... гэмтээгдээ. Городой зарим ... электрын гэрэлгүй болоһон...

Гватемалын патриодууд ... улам бүри түргэдэн д... хижэжэ байнхай. Тэдэнэр ... доо демократиие, эрхэ сү... бэеэ даанхай байдалые, ... арадта талха, хилээмэ, амга... бан байдал хангахые оролдо... дэг байна.

Энэ тэмсэлдэнь бүхы т... түрэлтэн, илангаяа агуу... дүүдэй ороной арадууд ... дэмжэдэг. Аха дүү ёһоор ... дагайнь түлөө тэдэнэртэ бид... ясхалан хүргэнэбди.

Деметрио Р...
Гватемалын журн...

Гватемала город.

Редакторай орлог...
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У... улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. р... тора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —2... отделов: сельскохозяйственного производства и парти... жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и пар... ной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ... —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабо... ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и ... дов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Сов... Министров Бурятской АССР.

Н00113. Зак. № 479.